

NOTRANJA POLITIKA V ITALIJI

OD RABA DO GONARSA IN ŠE KAJ

*Tisočkrat tisoč, še več nas je bilo,
tisočkrat tisoč hlapcev in sužnjev,
tisočkrat tisoč ponižnih, boječih,
tisočkrat tisoč v prekletstvo tonečih...*

(S. Kosovel, Balada)

Večkrat se v krajevnem, pa tudi vsedravnem tisku pojavljajo članki o naši polpretekli zgodovini. Največkrat so polemične vsebine in zadevajo vprašanje fojb in torej vsaj posredno nekako slovensko odgovornost pri tem. V sedanjem primeru pa gre za bistveno drugačno gledanje, tudi z italijanske strani, na predvojne in medvojne dogodke v našem širšem prostoru. Gre tudi za nekako priznanje italijanske krivde oz. odgovornosti pri zločinih nad slovenskim oz. jugoslovanskim prebivalstvom. Vse to kliče na obtožbe fašističnega režima in njegovo vlogo v tem zločinskem procesu.

O vsem tem se je nedavno podrobno razpisal milanski dnevnik *Corriere della sera* v članku pod naslovom "Arbe, un inferno italiano dimenticato" (Rab, pozabljeni italijanski pekel), ki ga je napisal časnikiar Duilio Fertilio. V nadnaslovu celo omenja, da Slovenija obtožuje Italijo za prava uničevalna taborišča... Gotovo je že samo po sebi pomembno dejstvo, da velik italijanski časopis objavlja nekaj podobnega. Videli bomo, zakaj. Še prej naj le omenimo, da poleg dramatičnega opisa taborišča smrti na tem dalmatinskem otoku list omenja tudi drugo, med tem taborišče v Gonarsu, ki za večino medijev in javnega mnenja v Italiji sploh ni nikoli obstajalo. Nadalje avtor članka citira razne slovenske vire, med njimi knjigo Antona Vratuše (nekdanjega predsednika slovenske vlade v SFRJ), pa še zgodovinarja Jožeta Pirjevca in Milico Kacin Wohinz.

Problem italijanskega fašističnega zatiranja Slovencev tako na Primorskem kot kasneje v Ljubljanski pokrajini je znan in še vedno odprt. Prav je, da se vsaj občasno tudi italijanska občila oglašajo z resnimi in odgovornimi članki. To pa ne spremeni dejstva, da se uradna Italija ni do danes še sploh opravičila Slovincem za storjeno gorje. Znano je, da je za Nemčijo to naredil v odnosu do Poljske kancler Willy Brandt, ki je pokleknil pred spomenik žrtvam nacizma. Za Češko vemo, da je z Nemčijo podpisala posebno izjavo o medsebojni spravi. Le tu, na našem prostoru, ni do česa podobnega nikdar prišlo. Res je tudi, da Italija ni imela svojega Nürnberga, kjer bi sodili premnogim vojnim in drugim fašističnim zločincem. Ne samo. V prvi povojni dobi je celo prišlo do grozljivega absurda, ko je predsednik demokratične republike Italije (nastale iz odpornišтва!) podelil posmrtno odlikovanje proslulemu hudodelcu Collottiju, mučitelju nešteti Slovencev in Slovenk v tržaški Villa Triste v ul. Bellosguardo. Le po ogorčenih protestih javnosti in nekdanjih antifašistov so oblasti to odličje preklicale.

Ne bomo tu naštevati vsega tega, kar je fašizem prizadejal zlasti primorskim Slovincem. / STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

NA JESEN POMEMBNE POLITIČNE NOVOSTI

DRAGO LEGIŠA

Vse kaže, da vlado ministrskega predsednika Prodija čaka morda najhujša preizkušnja, odkar je pred dobrima

Kot določa zakon, bo osrednja vlada še ta mesec predložila parlamentu osnutek finančnega zakona, iz katerega naj bi bile jasno razvidne temeljne smernice njene družbenogospodarske politike v prihodnjem letu.

dvema letoma prevzela oblast. Če se ji je posrečilo tako oklestiti javne izdatke, da so se ji odprla vrata v evropski denarni sistem in bo med prvimi državami Evropske zveze lahko uvedla skupno valuto "evro", nikakor ne bo mogla počivati na lovoričkah. Nad vlado slejkoprej visi Damoklejev meč, ki ga krepko drži v svojih rokah glavni tajnik Stranke komunistične prenove Fausto Bertinotti. Strankino osrednje vodstvo je pred dnevi izglasovalo resolucijo, ki pravi, da je osnutek finančnega zakona za komuniste nesprejemljiv in da ga zato v parlamentu ne bodo odobrili. Vemo pa, da so glasovi komunističnih poslancev za vlado odločilni. Res je sicer, da tajnik Bertinotti nima za seboj celotne stranke, a je struja, ki jo vodi strankin predsednik Cossutta in se ne strinja s skrajnimi stališči političnega tajnika, v manjšini.

Voditelj največje vladne stranke Massimo D'Alema je v nedeljo, 20. t.m., govoril 60-tisočglavi množici v Bologni in pozval Bertinottija, naj dokaže, da je odgovoren politik. "Trzaj sektaštva in neod-

govornosti bi pomenil veliko nesrečo za državo; levica bi bila poražena. Je to preobrat, o katerem govori Bertinotti?" Na njegove očitke, češ da osnutek finančnega zakona ne upošteva v zadovoljivi meri slabega družbenogospodarskega stanja na Jugu države, Prodi in njegovi sodelavci poudarjajo, da so očitki neosnovani. V tej zvezi navajajo zlasti postavke, iz katerih bodo v deželah na Jugu črpali sredstva za poravnavo socialnih dajatev, ki vsaj tri leta ne bodo v breme podjetij. Zlasti ta ugodnost bi morala občutno zmanjšati raven brezposelnosti v prizadetih deželah. Finančni minister Visco pa še vedno obljublja, da bodo davkoplačevalcem konec tega ali na začetku prihodnjega leta začeli vračati t.i. "evrodavek", ki smo ga plačali za dejanski vstop Italije v Evropo.

Predsednik vlade Prodi je, kot vedno, optimist in tudi tokrat upa ter računa, da bo sedanja koalicija (stranke leve sredine) ohranila v parlamentu zunanjo podporo Stranke komunistične prenove. Spet pa je odločno poudaril, da je lahko le predsednik vlade, ki

je izraz take večine, kakršno je bila izvolila večina volilnih upravičencev.

Marsikateri politični opazovalec je namreč odkrito govoril o možnosti, da bi za osnutek finančnega zakona utegnili glasovati parlamentarci, ki pripadajo politični skupini, katere voditelj je bivši predsednik republike, dosmrtni senator Cossiga. V tem primeru glasovi prenovljenih komunistov ne bi bili več odločilni in bi bil osnutek finančnega zakona odobren.

Zborovanja, na katerem je, kot smo omenili, imel pomemben govor D'Alema, se je udeležil tudi senator Cossiga. "Mislím, da je Bertinotti - je dejal bivši predsednik republike - prejel v Bologni mnogo opominov. To je tudi moja zasluga. Morda je zaznal, da se ne more šaliti: na dan so prišli zares nedvoumni znaki. Voditelj Demokratične levice D'Alema govori o krizi in o krizi govorim tudi jaz. Iz tega moremo sklepati, da enako pojmujeva bipolarnost (obstoj samo dveh političnih grupacij - večino, ki vlada, in manjšino, ki je v opoziciji, op. pisca) in prav tako

enako pojmujeva pravila korektnosti, ki morajo urejati bipolarnost."

Italijanski politiki slovijo po svoji bujni domišljiji, kar velja tudi za politično plast, ki je zdaj na oblasti. Prav gotovo bodo torej tudi tokrat našli izhod iz zagate. Vsekakor je zanimivo, da je prišlo do nekakšnega zblizanja med Demokratično levico in Cossigo prav na dan, ko je Massimo D'Alema zaloputnil vrata voditelju pola svoboščin Berlusconi, saj je dejal, da "z njim ne more biti nobenega dialoga, ker je obseden od svojih osebnih računov". Očital mu je celo, da "onemogoča oblikovanje moderne desnice in poglablja nelagodje zmernih sil, ki zato zapuščajo pol svoboščin". Z Berlusconi je bil rezek tudi Cossiga, o katerem je dejal, da se hote zapira v svoj krog in hoče "biti sam v Italiji ter Evropi". Mnogo pametneje ravna Fini, ki da se je pogumno odločil za demokratično levico, medtem ko se Berlusconi najprej pridružuje Evropski ljudski stranki, a nato nanjo dejansko pozabi, je še pristavil Cossiga.

Za osnutek finančnega zakona utegnijo torej v parlamentu glasovati tudi pristaši senatorja Cossige. Če bi se izkazalo, da so bili njihovi glasovi odločilni, bi bila kriza vlade neizogibna. Glavno besedo pa bi v tem primeru imel predsednik republike Scalfaro. Ker bi se lahko zgodilo, da bi višek krize sovpadel s semestrom oziroma polletjem, ko predsednik ne more predčasno razpustiti parlamenta (zadnjih šest mesecev predsednikovega sedemletnega mandata), bi Prodi dejansko moral ostati na svojem mestu. Takšen razvoj dogodkov je posredno omenil sam Cossiga prav na zborovanju v Bologni, ko se je hkrati zelo laskavo izrazil o D'Alema, ki da je "naredil jasno izbiro s tem, da se je vključil v evropsko levico".

Na jesen lahko torej v Italiji pričakujemo pomembne politične novosti.

02 Alojz Tul
O JUDOVSKEM IMETJU...

Kristjan bi se moral potruditi, da gleda v vsaki stvari njeno boljšo plat, kar bi morala biti njegova značilnost. Mar evangelij ne pomeni veselega oznanila? Zato je kristjan sam vever in širi vedrino okrog sebe. (Janez Pavel I., 29. septembra bo 20. obletnica njegove smrti)

02 Vida Valenčič
VERSKA VOJNA MED MUSLIMANI

03 Jurij Paljk / intervju
NUŽEJ TOLMAJER

05 Danijel Devetak
EVANGELIJ ZA SLOVENCE "DINAMIT"

06 Marija Kacin
SLOVNICA ZA KULTURNO SOŽITJE

06 Jurij Paljk
PRIREDITVE V CENTRU LOJZE BRATUŽ

07 Iva Koršič
PDG V NOVI SEZONI

08 Ivan Žerjal
DNEVI KMETIJSTVA, RIBIŠTVA...

12 Erika Jazbar
ŠOLSKO LETO V BENEŠKI SLOVENIJI

13 Marjan Drobež
PRIPRAVE NA KRAJEVNE VOLITVE

15 25 LET JADRALNEGA KLUBA ČUPA

VSEBINA

INTERVJU / NUŽEJ TOLMAJER

ZA SLOVENSTVO GRE!

JURIJ PALJK

Koroški Slovenci so prav tako kot mi izpostavljeni hudi asimilaciji. Eden od stebrov slovenstva na Koroškem, ohranjanja in gojenja slovenske besede, zgodovinskega spomina in slovenskega narodnega blaga je gotovo Krščanska kulturna zveza, katere tajnik je Nužej Tolmajer, človek prijazne in živahne besede, ki te med pogovorom vedno gleda iskreno v oči. Z njim smo se pogovorili na sedežu Krščanske kulturne zveze v mogočni stavbi Mohorjeve družbe v Celovcu.

manjkali so sposobni ljudje. Hvala Bogu nam je kasneje priskočila na pomoč Slovenija s strokovno in finančno pomočjo. Vsaka tri leta izdaja KKZ bogat zbornik o svojem delovanju. Gre predvsem za povezavo med kulturnimi društvi, za kapilarno prisotnost na terenu, za ohranjanje slovenstva in gojenje slovenske besede med mladimi. Težišče našega delovanja je bilo vedno in je tudi danes delo z mladimi. Hvala Bogu nam je uspelo v preteklosti in nam uspeva tudi danes mlade nagovarjati, da se pravočasno vključijo v vaša društva in v katerokoli delovanje, povezano s slovenstvom. Mi nudimo društvom pomoč, servis. Društvom skušamo omogočiti take delovne razmere, da je kulturno udejstvovanje lažje in lepše. Letos poletni smo v Fiesi na slovenski obali ponovno organizirali t.i. gledališko in lutkovno delavnico. Ta nepretrgoma deluje že 24 let. Letos se je udeležilo več kot 160 mladih, in to od predšolskih otrok do univerzitetnih študentov. Zame je to ena najboljših jezikovnih šol, kar jih lahko nudimo. Letos je bilo iz naših društev od Zilje do Podjune enajst skupin mladih. Kot sami vidite, je naša naloga v tem, da smo društvom na razpolago, da jim nudimo strokovno pomoč. Drugo naše težišče je skrb za šolske otroke in za šole. Šolarje moramo vključiti v gledališko in lutkovno dejavnost, ker so pri tej v nenehnem stiku s slovenskim jezikom. Zato vabimo vrhunske umetnike iz Slovenije, tudi vaše gledališče iz Trsta je že bilo gost naše zveze. Važno je, da imajo naši mladi možnost slišati lepo slovensko besedo. Tako jo vzljubijo, tako jo tudi sami gojijo. Za gojenje slovenske besede in slovenstva gre! Med drugimi dejavnostmi bi omenil še teden mladih umetnikov, ki ga prirejamo že dvajset let. Letos se ga je udeležilo v Mladinskem centru na Rebarci več kot stotideset otrok od šestega do dvanajstega leta starosti. Gre za kreativen teden, na katerem vrhunski umetniki iz Slovenije in Koroške nudijo otrokom vpogled v umetnost; vse poteka seveda v slovenskem jeziku. Za naše otroke organiziramo tudi t.i. jezikovne počitnice na Dolenjskem. Otrokom, ki prihajajo iz mešanih zakonov in se slabše izražajo v slovenskem jeziku, nudimo možnost, da se med počitnicami učijo slovenščine.

Kako so urejene te jezikovne počitnice? Spodobnimi težavami se namreč srečujemo tudi pri nas, saj otroci iz mešanih zakonov žal ne obiskujejo vsi slovenskih šol.

Naš predsednik dr. Zerzer je dal pobudo za te počitnice, ko se je njegova hčerka v Angliji učila angleškega jezika. Dr. Zerzer se je odločil, da bi bilo vredno poskusiti z jezikovnimi počitnicami v Sloveniji. Otrok, ki slabo pozna slovenščino ali je skoraj ne govori, gre poletni tri tedne v slovensko družino na Dolenjsko. Za Novo mesto smo se odločili, ker so

nas tja napolili slovenski jezikoslovci, ki menijo, da je pogovorna slovenščina še najbolj čista na Dolenjskem. Dvanajstletni otrok iz naših krajev gre tako v družino na Dolenjskem in tam živi v družini vsakdanje življenje vrstnikov. Vedno pazimo, da pride v vsako slovensko družino v Novo mesto le po en otrok in da imajo otroci slovenske družine približno iste ali sorodne interesne dejavnosti, kot jih imajo naši otroci. V to dejavnost je vključena tudi krajevna osnovna šola, kjer imajo naši otroci trikrat tedensko po eno uro tečaja jezika. Glavno delo opravlja dolenjska družina, ki sprejme otroka. S temi počitnicami imamo odlične izkušnje. Pravi užitek je gledati naše otroke, ki se vračajo na Koroško z mehko in čudovito dolenjsko obarvano slovenščino.

Koliko časa trajajo te jezikovne počitnice in za katero starostno skupino otrok jih prirejate?

Počitnice prirejamo za otroke od devetega do šestnajstega leta. Prvi teden od treh se otrok privadi na družino, katere gost je, se preizkuša v slovenskem izražanju, se sreča z vrstniki; drugi teden se vključi v družino; tretji teden pa njegov besedni zaklad izredno raste. To je gotovo ena naših najbolj uspešnih pobud.

Jezikovne počitnice stanejo veliko starše otrok?

Levi delež stroškov seveda nosijo starši, ker je v njihovem interesu, da se otroci naučijo slovenskega jezika. Nekaj denarja prispeva tudi naša zveza, ki ga skuša pridobiti pri Uradu za Slovence po svetu in pri slovenskem ministrstvu za šolstvo; črpamo pa tudi iz avstrijskih sredstev. Na otroka pride za tri tedne okrog 5000 šilingov, okrog šeststo tisoč lir. Po mojem je ta družinski denar še kako pametno naložen!

Koliko uslužbencev ima KKZ in od kod dobivate denarna sredstva za delo?

Za tako dejavnost, kot je naša, so res potrebna denarna sredstva, toda povedati moram, da je pri našem delu najbolj pomemben idealizem. Brez tega bi bilo naše delo zaman. Hvala Bogu imamo veliko idealistov, ki se zastojno ukvarjajo z našo mladino, pa naj gre za glasbene ali gledališke mentorje, ki darujejo mladim vsako soboto po društvih. Prostega časa teh ljudi ne moreš nikdar poplačati. So pa tudi dejavnosti, ki stanejo; pri teh moraš imeti zraven strokovnjaka, ki ga je treba plačati. Zelo smo hvaležni za denarna sredstva, ki jih prejemo iz Slovenije. KKZ je že v času Jugoslavije v Ljubljani zahtevala - ponavljam: zahtevala -, da ji Ljubljana podeli denarna sredstva za kulturno in narodno dejavnost. Sredstva je tudi prejela. Pritisk na našo narodno manjšino je bil tako velik, da so se morali naši voditelji obrniti na Ljubljano, ker bi drugače izumrli. Danes je za nas problem, ker pred novo sezono še ne vemo, s kakšnimi sredstvi bomo lahko razpolagali, ker tega tudi v Lju-

bljani še ne vedo. Urad za Slovence po svetu daje seveda levji delež za naše delovanje in še sam ne ve, kakšna bodo sredstva za naslednje leto. Pri zvezi je trenutno pet zaposlenih. Zelo smo povezani z delom na terenu. Servisna služba igra za življenje društev pomembno vlogo. Poglejte: na mizi pred nama je bogat arhiv o našem delovanju, ki ga sedaj urejemo. Arhiv je izrednega pomena za vsako društvo. Hvaležni smo Sloveniji za strokovno in finančno pomoč, ki nam ju daje, ker bi brez te vsega tega ne bilo. Gotovo ne bi bili tako dejavni, gotovo bi bili šibkejši, če pomoči iz Slovenije ne bi bilo.

Povedali ste, da ste hvaležni slovenskim davkoplačevalcem in vladi za finančna sredstva in strokovno pomoč. Kakšni pa so odnosi med Ljubljano in vami?

Zelo smo veseli dejstva, da je Slovenija danes svobodna in samostojna demokratična država; veselimo se, da bo kmalu vstopila v Evropsko zvezo, želimo si, da bi se to kmalu zgodilo. Včasih pa imamo občutek, najbrž je pri vas enako, da večkrat pozabljajo na nas. Mislim, da je to slabo. Matica bi morala skrbeti za svoje manjšine za mejo; tu ne mislim samo na finančno pomoč, o kateri sem že govoril in za katero smo hvaležni. Poglejte: vsako naše društvo goji tesne stike s kakim društvom, zborom v Sloveniji. Zadnja leta so se ti stiki zanemarili, postali so zelo redki tudi iz preprostega razloga, ker zbori in društva v Sloveniji nimajo denarja za prevoz do nas na Koroškem, kaj šele za kako večerjo. Kulturnih izmenjav je vedno manj. Koroški, primorski in porabski Slovenci smo imeli v nekdanji Jugoslaviji svoje kulturne dneve v Ljubljani. Ko je Slovenija postala samostojna, so bili ti dnevi žal ukinjeni. Ljubljana danes nima interesa, da bi enkrat na leto ali vsaj vsako drugo leto sprejela koroške Slovence. Menim, da bi morala imeti Slovenija ne glede na to, kakšno vlado ima in kdo jo vodi, državniški odnos do manjšin. To pogrešamo. Tudi do pomoči manjšinam bi morala imeti vlada državniški odnos in ustaljene kriterije. Tako pa se dogaja, da ob vsaki novi vladi prihaja do sprememb. Moje delo je na terenu med koroškimi Slovenci in ne v Ljubljani, kjer moram vedno znova razlagati, zakaj potrebujem to in zakaj ono stvar.

V okviru KKZ deluje tudi etnološki inštitut Urban Jarnik.

Precej časa so nam nasprotovali, češ, kaj je treba KKZ-ju delati na

področju narodnega blaga. Sami pa smo videli, da je tak inštitut še kako potreben. Dogajalo se je namreč, da so Nemci naše ljudske pesmi uvrščali v svoje knjige in si jih prillašali, ne da bi povedali, od kod izvirajo, kdo jih je zapisal, pa naj gre za pokojnega dr. Cigana ali dr. Blatnika. Videli smo, koliko narodnega blaga odhaja v pozabo. Za svoje korenine moramo sami skrbeti, sami moramo ohraniti našo kulturno dediščino! Sedaj zbiramo stare koledniške pesmi, na katere smo že skoraj pozabili. Koliko bogastva je samo na tem področju! Ohraniti, dokumentirati in spet posredovati ljudem, da se zavedajo svojih korenin, to je naloga našega inštituta. Narodopisni inštitut Urban Jarnik je za nas pomemben, saj pokriva duhovno kulturo naših ljudi in materialne dobrine naše dediščine. Izdajamo vrsto publikacij, začeli smo niz življenjskih koroških ljudi, ki jih pripovedujejo preprosti ljudje. Ta zbirka se imenuje *Tako smo živeli* in ima izreden uspeh. Pripravljamo monografije o posameznih krajih, zbirke ljudskih pesmi, pravljic, šeg in navad. Ljudje so željni naših publikacij, saj se zavedajo, da gre za ponovno odkrivanje in ohranjanje korenin. Prav mladina se najbolj zanima za vse to. To je viden dokaz, da je res vredno raziskave objavljati.

Kakšen je narodni in politični utrip med koroškimi Slovenci?

Koroški Slovenci smo zelo mehki. Naš človek zelo občuti razdvojenost v Celovcu. Najbolj ga boli to, da nismo enotni. Take razdvojenosti in politične razcepljenosti, kakršna je danes med koroškimi Slovenci, v vsem mojem življenju še ni bilo. Mislim, da se bomo morali nujno dogovoriti. Zaradi tega spora se tretji smeji; to so koroške politične stranke, "Heimandinst" in koroška vlada, ki vidi, kako neenotno nastopamo. Še najmanj je ideoloških sporov, največkrat gre za boj za oblast in za to, kdo bo koga. Če poznaš avstrijsko politično stvarnost in veš, kako znajo na zvit način pridobivati ljudi, potem veš, da si tega razkola Slovenci pri nas ne bi smeli privoščiti. Upam, da se bo Slovenija do nas vedno vedla državniško in ne strankarsko. Žalostno je tudi, da postaja naša mladina zaradi tega spora vse bolj nepolitična, ne zanima se več ne za politiko in niti za javno življenje. To je lahko tudi prvi korak do asimilacije. Prav zato smo pri KKZ zelo aktivni, čeprav nam očitajo, da gremo v folkloro. To ni nikakršna folklorizacija, mi nismo gradiščanski Hrvatje, mi smo živi, naša kultura je živa! Načrta, ki jih izvajajo naša društva, so na visoki kulturni ravni. Gotovo prispevamo veliko k politični samostojnosti in k narodni bitnosti koroških Slovencev. Ne bojim se prihodnosti, ker smo živi! Trdim pa, da bi se morali bolj politično angažirati, se med seboj več dogovarjati, saj vidimo, da na občinskih ravneh to deluje. Vse se zaplete v Celovcu in to je za nas slabo.

Morda še nekaj besed našim bralcem...

Veselimo se srečanja z njimi, posebnost s primorskimi ljudmi, ki živijo v Italiji. Ugotavljam pa, da vi bolj poznate naše delo in težave, se veliko bolj zanimate za koroške Slovence kot, žal, mi za vas. Naši rojaki pre malo poznajo vaše razmere in zato sem vesel, da lahko s Primorskimi dnevi vsaj malce bolj spoznajo vaše življenje in kulturno delovanje. Moja želja je, da bi prišlo do tesnejšega sodelovanja med posameznimi vašimi in našimi društvi, da bi se tako bolj spoznali.

3

ČETRTEK
24. SEPTEMBRA
1998

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB NEDELJSKEM EVANGELIJU

IZLUŠČI JEDRO!

ZVONE ŠTRUBELJ

26. NAVADNA NEDELJA

"Živel je bogataš. Oblačil se je v škrlat in dragoceno tkanino ter se dan na dan sijajno gostil. Pri njegovih vratih je ležal revež, ki mu je bilo ime Lazar in je imel polno ran po telesu. Rad bi se najedel tega, kar je padalo z bogataševe mize, in celo psi so prihajali in lizali njegove rane. Revež je umrl in angeli so ga odnesli v Abrahmovo naročje. Tudi bogataš je umrl in bil pokopan. In ko je v podzemlju trpel muke, je povzdignil oči in od daleč videl Abrahama in Lazarja v njegovem naročju. Zaklical je: "Oče Abraham, usmili se me in pošlji Lazarja, da pomoči konec svojega prsta v vodo in mi ohladi jezik, kajti trpim v tem plamenu." Abraham mu je rekel: "Otrok, spomni se, da si v življenju dobil svoje dobro, Lazar pa prav tako hudo; zdaj je on tukaj potolažen, ti pa trpiš. Vrh tega je med nami in vami velik prepad, tako da tisti, ki bi hoteli od tod priti k vam, ne morejo, pa tudi od tam se ne da priti k nam." Nato mu je bogataš rekel: "Prosim te torej, oče, da ga pošlješ v hišo mojega očeta. Imam namreč pet bratov in posvari naj jih, da tudi oni ne pridejo v ta kraj mučenja!" Abraham mu je dejal: "Imajo Mojzesa in preroke, te naj poslušajo!" Ta pa mu je odvrnil: "Ne, oče Abraham, toda če pojde kdo od mrtvih k njim, se bodo spreobrnil." On pa mu je dejal: "Če ne poslušajo Mojzesa in prerokov, se ne bodo dali prepričati, četudi kdo vstane od mrtvih." (Luka 16, 19-31)

DRAGOCENO SPOROČILO PRILIKE
O BOGATAŠU IN UBOGEM LAZARJU

Prilika o bogatašu in ubogem Lazarju je enkratna z več vidikov. Zapiše jo le evangelist Luka, ki je zagovornik revežev in je v svojih poročilih o Jezusovem življenju izredno socialno čuteč in občutljiv za probleme ubogih. Samo Luka je v svojem evangeliju zapisal priliko o usmiljenem Samarijanu in samo on je bil zmožen zapustiti človeštvu nesmrtno stran o usmiljenju in dobroti očeta iz prilike o izgubljenem sinu. Lukova simpatija do uboga Lazarja je zelo očitna. Nadalje je poročilo o bogatašu in ubogem Lazarju edina prilika, ki reveža imenuje z imenom. Lazar, ki je tudi ime Jezusovega prijatelja, pomeni *Bog pomaga*. Tudi v slovenskem jeziku je poznan izraz "lazarjet", kar pomeni bolnišnica, zlasti za nalezljive bolezni, npr. za gobave. Lazar je vstopil tudi v svet umetnosti, glasbe (nastalo je več oratorijev na to temo) in literature. Prilika pa je seveda zanimiva in bogata zlasti z verskega vidika.

Kolikokrat se v težkih trenutkih obrnemo na Boga in ga prosimo, naj poseže! Včasih smo pri tem nadležni in neučakani. Nekje globoko v sebi nosimo zapisana pričakovanja po čudežnih rešitvah, ki bi odvzela našo odgovornost in olajšala težo življenja. Mnogi zaradi tega, ker mislijo, da jih Bog ne usliši, ne verujejo več in se misli na Boga enostavno odpovejo. Jezusova prilika o bogatašu in ubogem Lazarju nam na jasn način pove, da je Bog že posegel in da nam je dal vse, kar potrebujemo. Dogodki našega življenja niso le naši, ampak so tudi njegovi. Evangelist Luka nam to sporoča z Abrahamovimi besedami: "Otrok, spomni se, da si v življenju dobil svoje dobro, Lazar pa prav tako hudo; zdaj je on tukaj potolažen, ti pa trpiš. Vrh tega je med nami in vami velik prepad, tako da tisti, ki bi hoteli od tod priti k vam, ne morejo, pa tudi od tam se ne da priti k nam." Ko bogataš trpi v drugem, onostranskem življenju, prosi Abrahama, naj v hišo njegovega očeta pošlje Lazarja kot božjega odposlanca v opozorilo njegovim petim bratom, ki živijo tako, kot je živel on: zgrešeno, krivično, zagledani le v stvari, zakopani v blagostanje, oblečeni v škrlat in draga oblačila. Abraham mu na kratko in odločno pove, da to ni mogoče.

Če še poglobimo sporočilo prilike, odkrijemo dva načina verovanja. Prvi sloni na veri v čudeže in na pričakovanju magičnih rešitev. Tako instinktivno vero je Kristus zavrnil na začetku javnega delovanja, v puščavi, ko je hudiču, ki ga je skušal in mu predlagal, naj se le vrže s tempeljskega obzidja, saj ga bodo prestregli angeli, odgovoril: "Ne preizkušaj Gospoda, svojega Boga!" Drugi način verovanja pa sloni na popolnem zaupanju v Boga in v njegova sporočila, ki jih človek razbira v svojem življenju in v dogodkih, ki so mu dani, da jih živi. Taka vera osvobaja njegovo srce, bistri njegov um in zavest, razsvetljuje njegovo dušo, odpira ušesa za Božjo besedo in oči za nevidne, vendar otipljive božje posege v njegovem življenju.

"VEČ POGUMA V SEDANJI DRUŽBI!"

JURIJ PALJK

Po sedemnajstih letih je Janez Pavel II. spet obiskal Brescio, kjer je tudi proglasil za blaženega odvetnika in podjetnika Giuseppeja Tovinija, velikega kristjana iz prejšnjega stoletja, ki bi lahko bil v zgled sedanjim bančnikom in podjetnikom.

Papež je prišel v Brescio v soboto, 19. t.m., priletel je iz Chiavarija v Liguriji, kjer je v dopoldanskem času daroval sveto mašo. Že prvi dan se je spomnil enega večjih sinov tega mesta, papeža Pavla VI.

Lik novega blaženega, ki ga je papež proglasil za svetniškega kandidata v nedeljo med slovesno mašo, je izjemen. Giuseppe Tovini je bil namreč pionir socialne katoliške misli v Italiji, med drugim tudi prvi italijanski katoliški župan, ustanovitelj več hranilnih zavodov, med njimi je tudi Ambrosiano, bil je tudi ustanovitelj časnika *Cittadino di Brescia* in pobudnik veliko drugih kulturnih in dobrodelnih organizacij, ki so vse slonele na evangeljski resnici o tem, kako smo vsi ljudje pred Bogom enaki.

Papež Janez Pavel II. se je v Brescii spomnil tako novega blaženega kot tudi papeža Pavla VI., čigar delo je označil za izjemno; dejal pa je tudi, da je bil skrben in "previden krmir ladje vesoljne Cerkve v časih, ki Cerkvi gotovo niso bili naklonjeni". Oba velika moža Brescie je ponudil tudi za zgled sedanjemu človeku, ki se vse bolj umika v zasebno življenje in tako ni več pričeval Kristusa in njegovega nauka v svetu. Vernike in vse ljudi dobre volje je sveti oče pozval, naj se aktivno vključijo v javno življenje in naj krščanska resnica tako prek njihovih del prekvasi sedanjo kulturo in seveda tudi družbo. Ko se je Janez Pavel II. spomnil velikega socialnega dela novega blaženega, je dejal, da je Tovini lahko res zgled sedanjemu človeku, saj se je zavzemal s krščansko ponižnostjo in vero za blagostanje vseh ljudi; zato je tudi ustanavljal dobrodelne ustanove, banke, ki niso bile hranilnice z oduševskimi obrestmi, ampak pravični denarni zavodi na razpolago predvsem revnim ljudem. Prav zgled blaženega Tovinija je služil svetemu očetu, da je pozval vse kristjane, naj se bolj odločno vključijo v sedanjo družbo in jo z evangelijem in božjo pomočjo spremenijo, izboljšajo. "Več poguma v sedANJI družbi!" je papežev klic, ki ga je skoraj trideset tisoč vernikov sprejelo z navdušenjem.

V Brescii sta svetega očeta pozdravila italijanski obrambni minister Andreatta, kateri se je papežu zahvalil za dobre odnose med Vatikanom in Italijo, in mestni župan Martinazzoli, ki je podrobno

Sveti oče Janez Pavel II. z milanskim kardinalom C.M. Martinijem

oralis lik papeža Montinija, o katerem je dejal, da je bil izjemen voditelj cerkve, ker je imel posluš tako za sodobno in moderno kot tudi za starejšo zgodovino. Letos namreč poteka natanko sto let od rojstva papeža Montinija. Sv. oče je v Brescii s svojo prisotnostjo dejansko dal blišč slovesnemu zaključku proslav okrogle obletnice.

Med svojim nagovorom množici zbranih vernikov je sv. oče dejal: "Hodite pogumno po poteh resnice in pravičnosti!" Nasploh se je med svojim govorom zavzel za veliko večjo in pogumnejšo soudeležbo kristjanov pri graditvi sedanje družbe, ki naj bo pravičnejša in naj se ozira predvsem na človeka. Papež se je torej spet vrnil k svoji dragi misli, da mora družba paziti na vsakega člana in še posebno budno skrbeti za najbolj revne, za neobgljene in na rob potisnjene ljudi.

V nedeljo, 20. t.m., je sveti oče med nagovorom krajevnim šolnikom v Brescii zopet opozoril na veliko vrednoto krščanske družine, ki je osnovna celica naše družbe. "V času, ko se hitro spreminjajo življenjske navade in običaji in se širi etični relativizem, je na udaru prav družina, ki jo hočejo zrušiti v njenih temeljih. Danes je bolj kot v drugih časih potrebno spet odkriti smisel poroke kot dogovora ljubezni, s katerim se mož in žena javno zvežeta za vedno. Ker gre za pristno ljubezen, se ta ljubezen ne more zreducirati na »časno odločitev«, ki je lahko odvisna od trenutnih razpoloženj in okoliščin ali pa, kar je še slabše, od ljudi." Te papeževe besede so odločna potrditev njegove misli, da je zakonska zveza pred Bogom nekaj svetega in večnega. Zato je papež tudi dejal: "Truditi se moramo, da se vrednote družine, ki je temeljnega pomena in nezamenljiva za človeško bivanje, vnovič uveljavijo v kulturi, v naši zavesti in tudi v sami zakonodaji!" Papeža je na športnem stadionu v Brescii v nedeljo pozdravilo več kot štiri-deset tisoč ljudi, ki so z nav-

dušenjem pozdravili starega in bolnega svetega očeta, čigar odločnost in vztrajanje na Kristusovi poti sta tudi tokrat prišla do izraza. Janez Pavel II. je tudi poudaril, da mora Cerkev spet povedati naglas, kakšno stališče ima do družine, in to ne zato, ker bi hotela uveljavljati svoje videnje družine v družbi, ampak zato, da ljudem ponovno da v premislek "resnico, ki jo vsakdo lah-

ko odkrije globoko v sebi." Še enkrat je torej sveti oče ponovil, kar pridiga in veruje, odkar je postal mašnik, namreč to, da je vsak človek vreden poštenega in človeka vrednega življenja; in še to, da je osnovna celica vsake zdrave družbe zakonita družina, v kateri se otrok lahko razvije v svobodnega človeka in dobrega kristjana.

100-LETNICA PONOVNE NASELITVE SAMOSTANA

DVE IPAVČEVI MAŠI SRCE
PRIREDITEV V STIČNI

Letos praznujemo po vsem svetu 900-letnico nastanka prvega cistercijskega samostana in s tem cistercijskega reda v Burgundiji v Franciji, v kraju Cîteaux. Leta 1098 se je namreč začelo v tem samostanu redno meniško življenje. Po tem prvem samostanu so novi beli menihi dobili ime cistercijani. Glavni cistercijski svetnik je sv. Bernard. Hkrati je letos 900-letnica rojstva sv. Hildegarde iz Bingena, slavne opatinje benediktinskega samostana v Nemčiji, ki je bila duhovno povezana s sv. Bernardom. V cistercijskem samostanu v Stični na Dolenjskem praznujejo 100-letnico ponovne naselitve samostana, ki ga je leta 1135/36 ustanovil oglejski patriarh Peregrin, l. 1784 pa razpustil avstrijski cesar Jožef II.

Višek kulturnih prireditev v Stični bo 3. in 4. oktobra, ko bo izveden nov oratorij skladatelja Avgusta Ipavca (roj. l. 1940 v Gorici) *Maša na polju*.

PROGRAM

3. oktobra ob 19. uri: oratorij skladatelja Avgusta Ipavca *Maša na polju* o sv. Benediktu, sv. Bernardu in sv. Hildegardi v stiški cerkvi.

4. oktobra ob 10. uri: vodil mašno daritev opat predsednik Mehrerauske kongregacije dr. Kassian Lauterer; petje mednarodnih zborov z *Mašo narodov* bo vodil skladatelj Avgust Ipavec z Dunaja. **Ob 16. uri** glavna in sklep-

na slovesnost jubilejnega leta s poudarkom na 100-letnici ponovne naselitve stiškega samostana; somaševanje bo vodil ljubljanski nadškof dr. Franc Rode; sodelovali bodo slovenski škofje in duhovniki, gen. opat cistercijskega reda g. Mauro Esteva in cistercijski opatje iz evropskih opatij, ki bodo letos zasedali prav v Stični. Ravno na ta dan pred 100 leti, torej 4. oktobra 1898, je bil slovesen začetek rednega meniškega življenja v Stični. Slovesnosti se bodo udeležili tudi najvišji zastopniki cerkvenih in civilnih oblasti republike Slovenije.

Predvidene so tudi ponovitve velikega projekta, t.j. izvedbe Ipavčeve maše, v naši deželi, in sicer v Ogleju, Trstu in Vidmu. V oratoriju skladatelja Avgusta Ipavca *Maša na polju* nastopajo poleg sv. Bernarda in sv. Hildegarde tudi sv. Benedikt in sv. Sholastika. Oba sta za jubilejno leto pomembna, saj se cistercijani ravnajo po Benediktovem *Pravilu* in je bil sv. Benedikt kot ustanovitelj benediktinskega reda tudi prvi opat tega reda, sv. Sholastika pa je bila skupaj s sv. Benediktom soustanoviteljica benediktink in prva opatinja benediktink v ženskem benediktinskem samostanu pod samostanom Monte Cassino. Sv. Benedikt iz Nursije je oče zahodnega meništvja in prvi zavetnik Evrope.

NADŠKOF RODE MLADIM SLOVENCEM

EVANGELIJ MORA BITI ZA SLOVENCE "DINAMIT"

DANIJELO DEVETAK

V avgustovski številki *Sončne pesmi*, mladinske in po duhu resnično mlade revije, ki izhaja v koprski škofiji, smo lahko brali bogat zapis o obisku ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta med mladimi v Stržišču. Nadškof je s svojimi stvarnimi ugotovitvami in drznimi izzivi še enkrat pozval - tokrat mlade - Slovence, naj v tem času skušajo kaj ukreniti v družbi in politiki. "Kristjani želijo predstaviti boljšo vizijo človeka, naroda in države." Prav to danes Slovenija krvavo potrebuje.

Nepozaben utrinek: Janez Pavel II. med slovensko mladino

ta duhovna nelagodnost in splošno razočaranje nad mlado slovensko državo. Najbolj zaskrbljujoče je, da ima današnji Slovenec zelo negotov odnos do življenja. Na vse to kažejo številni samomori, jasni pričevalci hude notranje stiske in bolečine v ljudeh. Vsakomur je že znan grozljiv podatek, da je Slovenija po številu svobodne izbire smrti kar četrta (!) na svetovni lestvici. Tudi stanje slovenske družine je vse prej kot rožnato: zdi se, da Slovenci nismo več zmožni zvestobe. Žrtve tega so seveda najprej otroci. Ko pa smo že pri njih, spomnimo, da je v Sloveniji vsako leto približno 19.000 rojstev in nič manj kot 14.000 splavov. Razlogi za vse to, dodajamo, so verjetno tudi zapleteni; gotovo pa igrajo pri

takih številkah znatno vlogo osebna nezrelost, neodgovornost, sodobna miselnost in finančne težave. Pa še to: vedno bolj se širijo alkoholizem, uživanje mamil in pretirana uporaba pomirjevalnih sredstev. "Naš odnos do življenja ni radosten," je pomenljivo pritrtil nadškof. Življenje težko prenašamo, zapiramo se vase, postajamo nasilni nad sabo in nad drugimi.

Vloga Cerkve na Slovenskem je zato tem bolj pomembna. Spomnimo, da nosi sinoda slovenske Cerkve pogumen naslov *Izberi življenje!* Naloga sinode, tednov duhovnosti in sploh vsakega kristjana je zato privedi Slovence do "deblokade", osvoboditve. "Evropski človek je stoletja z radostjo živel v Kristusovi luči. Če bomo imeli iz-

viren odnos do Kristusa, lahko postanemo zelo ustvarjalni narod," je še zapisala Sonja Čvan, ko je imela v mislih besede nadškofa Rodeta. Ta je s svojo evropsko miselnostjo in kulturno širino poudaril, da so npr. Španci globoko zaznamovani s krščanstvom in v bistvu zelo veseli ter svobodni narod. Razmisli! moramo, kako živimo evangelij, kajti to je "dinamit, eksploziv, možna ustvarjalnost, svoboda, obet, radost za vsakega." Res je, da smo Slovenci zaznamovani z evangelijem že vsaj tisoč let. Zakaj torej umiramo od žalosti? Zakaj se ubijamo? Slovenska sinoda je velika priložnost v času, ko matični Slovenci končno imajo svojo državo in usodo v lastnih rokah. V svoji notranjosti morajo doživeti - in mi zamejci z njimi - svojo državnost. Državlanski ponos in evangelijska radost lahko dasta velik zagon in veliko novih, zdravih in mladih moči našemu narodu. Nihče se temu ne more izogniti, je naglasil dr. Rode prvemu rodu svobodnih Slovencev. Nihče nima pravice biti povprečen in površen. Notranja prenova je mogoča tu in zdaj.

Zato gre za pomembno osebno izbiro, ki lahko ima nezanemarljive družbene razsežnosti in posledice. Vera kristjanov sploh zaznamuje družbo in čas; če se ta vpliv ne zazna, ne gre za v polnosti živeto veselo novico. Slovence, ki se iz nemoči ali tesnobe prepuščajo smrti in se v njej celo naslanjajo, je dr. Rode resno in modro pribil: "Ali živiš za Boga ali živiš za smrt. Tretje možnosti ni."

SVETNIK TEDNA

30. SEPTEMBRA

SILVESTER ČUK

HIERONIM, CERKVENI UČITELJ

Teško je reči, kje je bil tisti Stridon, rojstni kraj sv. Hieronima, velikega cerkvenega učitelja krščanskega Zaboda in prevajalca Svetega pisma. Eni trdijo, da bi utegnil biti kje blizu današnje Pivke (Šempetra na Krasu), Hrvati pa trdijo, da bi bil verjetneje kje v Istri ali severni Dalmaciji. Staro izročilo ve povedati, da je vročekrvni Hieronim, ki se je zavedal svojih napak in jih tudi priznaval, Boga večkrat rotil: "Prizanesi mi, Gospod, ker sem Dalmatince!"

Ni tako pomembno, kje je Hieronim prišel na svet. S svojim plodovitim in vsestranskim delom, zlasti s prevodom Svetega pisma, ki je znan pod imenom "Vulgata" (razširjeni), je postal last vse Cerkve za vse čase. Neverjetno dobro je poznal Sveto pismo in napisal je razlage mnogih svetopisemskih knjig; znal pa je tudi lepo voditi duše, ki so se odločile za poglobljeno duhovno življenje. V preteklih časih so ga zelo častili. Tudi na Slovenskem, kjer so ime Hieronim ("človek s svetim imenom") spremenili v Jeromen ali Jerko. Na naših tleh mu je posvečenih več cerkva, od katerih je najbrž najbolj znana tista pod vrhom Nanosa.

Rodil se je okoli leta 345. V njegovem rojstnem kraju je bilo precej kristjanov, ki so bili po življenju pogani. Nadarjenega dečka so starši poslali najprej v Milan, nato pa v Rim, da bi se izobrazil pri najboljših učiteljih. Imel je izreden dar za jezike in prav kmalu je dovršeno obvladal latinščino. Rad se je tudi poveselil, vendar je bila njegova duša preveč zahtevna, da bi jo moglo napojiti prazno veseljačenje. Želel je postati kristjan in za veliko noč leta 366 ga je papež Liberij krstil. Zdal se je zanj začelo novo življenje. Potoval je v Galijo in se spotoma za nekaj časa ustavil v Ogleju, kjer se je seznanil z družbo duhovnikov in resnih kristjanov, ki so skupaj prebivali Sveto pismo in se pogovarjali o bogoslovnih in duhovnih vprašanjih. Ostal je z njimi v pisnih stikih. Dopisoval se je tudi s podobno družbo v Emoni (rimski Ljubljani). Pozneje je kot duhovnik v Rimu razlagal Sveto pismo pobožnim ženam. Kritikom, ki so se ob to obrežnili, je zabrusil: "Manj bi govoril ženam, če bi me moške spraševali o stvareh Svetega pisma!"

Odpravil se je na Vzhod, da bi obiskal svete kraje, a je zbolel. Leta 379 se je dal posvetiti v duhovnika, potem je bil nekaj časa v Carigradu učenec cerkvenega učitelja sv. Gregorja Nacianskega. Leta 382 je spremljal v Rim antiohijskega škofa. Bil je ves obložen s svojimi rokopisi, kar je vzbudilo zanimanje papeža Damaza, ki ga je imenoval za svojega tajnika. Veliko sta se pogovarjala o Svetem pismu in papež mu je dal pobudo za nov prevod celotnega Svetega pisma v latinščino, Hieronim je najprej popravil Novo zavezo, kasneje, ko se je dokončno vrnil na Vzhod, pa je na novo prevedel celotno Sveto pismo. Živel je v Betlehemu, kjer je bil predstojnik moškega samostana, duhovno pa je vodil tudi redovnice, ki so prišle v Palestino iz Rima. Pisal je svoja znamenita asketska pisma in druge spise, poglavitne moči in sposobnosti pa je posvetil prevajanju Svetega pisma. Delo je bilo za tiste čase nekaj izrednega in je upravičeno vzbujalo občudovanje. Trajalo je skoraj trideset let. Opravljeno je bilo tako temeljito, da je bil prevod splošno sprejet. Tridentinski koncil je leta 1546 sprejel Hieronimov prevod za uradno svetopisemsko besedilo zahodne Cerkve.

Na stara leta, ko je bil od postov in boleznih ves izčrpan, je moral Hieronim bežati pred roparskimi tolpmami, ki so napadle njegov samostan. Delal je do zadnjega diha: narekoval je pisarju. Umrl je 30. septembra leta 419 (ali 420). Njegove posmrtno ostanke so kasneje prenesli v baziliko Marije Velike v Rimu.

STALNI DIAKONI V POKONCILSKI CERKVI

CERKEV SLEDI ZGLEDU APOSTOLOV

Med zakramenti, ki jih predvideva sv. Cerkev, je tudi zakrament svetega reda. Ta ima tri stopnje: diakonat, presbiterat in škofovstvo. *Katekizem katoliške Cerkve* takole razlaga: "Od Boga postavljeno cerkveno službo opravljajo v različnih stopnjah svetega reda tisti, ki se že od nekdaj imenujejo škofje, presbiterji in diakoni... Diakonat je določen za to, da pomaga škofom in presbiterjem in jima služi."

V katoliški Cerkvi smo do zadnjega koncila poznali diakone le kot prvo stopnjo svetega reda, kateri je sledilo mašniško posvečenje. Po koncilu pa je tudi zahodna Cerkev začela uvajati stalne diakone, to je take, ki ne sprejmejo mašniškega posvečenja. Sodobna Cerkev sledi zgledu apostolov. Apostolska dela namreč poročajo: "Število učencev je naraščalo. Helenisti (kristjani grškega jezika) so začeli godrnjati čez Hebrejce (kristjane iz judovstva), češ da so njihove vdove zapostavljene pri vsakodnevni oskrbi. Dvanajsteri so sklicali množico učencev in jim rekli: »Ni prav, da mi zanemarjamo Bovo besedo, ker strežemo pri mizi. Poiščite si iz svojih vrst

sedem mož in določili jih bomo za to službo. Mi pa se bomo posvetili molitvi in oznanjevanju besede.« Učenci so izvolili sedem mož, ki so jih imenovali diakone."

V teku časov je zahodna Cerkev ukinila stalen diakonat, po koncilu pa ga je znova uvedla. Gre za moža, ki prejmejo diakonsko posvečenje, mašništva pa ne. Navadno gre za poročene moške z družino. Ti pomagajo mašnikom v raznih potrebah dušnega pastirstva, ne morejo pa spovedovati ali darovati svete maše.

Ker število mašnikov upada, se škofje vse bolj zatekajo k stalnim diakonom. Statistika priča, da je v italijanskih škofijah 1.790 stalnih diakonov. V goriški nadškofiji jih je menda sedem. V Sloveniji stalnih diakonov še ne poznajo, verjetno pa bodo tudi tam sledili zgledu ostalih škofij, saj je tudi v Sloveniji že občutno pomanjkanje mašnikov. Nam slovenskim vernikom se zdijo stalni diakoni z ženo in otroki nekoliko čuden pojav, toda privaditi se bomo morali, ko in če bomo dobili kandidate za stalen diakonat.

KH

O ZADNJEM PREVODU NAJBOLJ RAZŠIRJENE KNJIGE NA SVETU

Sveto pismo je najbolj razširjena knjiga na svetu, kar pa še ne pomeni, da je tudi najbolj brana. Gotovo je najbolj brana v deželah tretjega sveta, kjer se ljudje z pomočjo misijonarjev celo učijo brati na podlagi Sv. pisma. Prav gotovo pa je to najbolj prevajana knjiga na svetu, saj ne mine mesec, ko ne bi brali o kakem novem prevodu. Tokrat prihaja vest o prevodu Biblije v jezik *quechua*, ki ga govorijo Indios v Ekvadorju. Tile si že dalj časa prizadevajo, da bi svojo kulturo ohranili in ovrednotili v svetu. Zato predstavljajo prevod Sv. pisma v njihov jezik velik dogodek, ki bo gotovo tudi okrepil vero v Jezusa Kristusa. Prevod v jezik *quechua* je pripravila ekipa, v kateri so bili duhovniki, dve misijonarki in skupina domačih prevajalcev.

DUHOVNA OBNOVA

V nedeljo, 13. t.m., je bila v Zavodu sv. Družine v Goriči duhovna obnova za žene in dekleta. Vodil jo je g. Anton Pust, misijonar z Mirenskega Grada. Pazljivo smo ga poslušale vse udeleženske, ki nas je bilo kar zadovoljivo število. Srečanje smo sklenile z mašo ob 18. uri. Hvala misijonarju in sestram za gostoljubnost. (UDELEŽENKA)

BLAGOSLOVITEV TEMELJNEGA KAMNA VIPAVSKE ŠKOFIJSKE GIMNAZIJE

V soboto, 3. oktobra, bo ob 16. uri na gradbišču Škofijske gimnazije v Vipavi blagoslovitev temeljnega kamna te stavbe, ki predstavlja največjo investicijo koprške škofije v zadnjih letih.

"Obred je zahvala Bogu, da smo to veliko delo uspešno začeli, in hkrati prošnja k Bogu za blagoslov nadaljnjih del pri gradnji in za delo gimnazije in malega semenišča v prihodnosti," je zapisal škof Metod Pirih vernikom v povabilu na blagoslovitev ter nadaljeval: "Bog plačaj vsem, ki to delo spremljate s svojo zavzetostjo, molitvijo, in vsem, ki ste doslej tudi že z materialnimi darovi podprli gradnjo Škofijske gimnazije!"

K blagoslovitvi so vabljeni vsi, ki se zavedajo pomena te naše vzgojne ustanove!

ZAHVALA

V imenu od potresa prizadetih ljudi iz Posočja se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki so jo nakazali na Slovensko koprsko Karitas v roke škofa mstr. Metoda Pirih in za potresence v Posočju (1.550.000 lir) prek uredništva Novega glasa v Goriči. Bog plačaj! (G. FRANC RUPNIK IZ KOBARIDA)

■ Lokalni primorski program iz koprškega studia se začne vsak dan ob 16. uri. Ob 16.45 so obvestila o kulturnih in cerkvenih dogodkih na Primorskem in v zamejstvu.

Vsak ponedeljek ob 16.15 nova oddaja **Primorskih minus sedem**: vse o dogodkih na Primorskem v zadnjem tednu! Oddajo vodi Marko Ž. Sledi izbor "naj" osebnosti Primorske '98. Pokličite in povejte svoj predlog: 00386 66 281 113 in 00386 66 281 114. Radio Ognjišče lahko poslušate v zamejstvu na Ukv frekvencah 107,5 - Sveta gora (v Goriška in Furlaniji) in 91,2 - Tinjan (na Tržaškem).

5

ČETRTEK
24. SEPTEMBRA
1998

S PREDSTAVITVE ZADNJEGA PODVIGA GMD

AKTUALNA SLOVNICA

MARIJA KACIN

Slovnica Grammatica della lingua slovena, ki jo je napisal moj oče in ki je te dni izšla v dopolnjeni izdaji pri Goriški Mohorjevi družbi, obravnava na pregleden in jasen način morfološko in sintaktično zgradnjo slovenskega jezika in predlaga veliko vaj, ki so zasnovane tako, da pripomorejo k dojetanju jezikovnih značilnosti; vsebuje nadalje berila, slovensko-italijanski in italijansko-slovenski slovar ter prevode vaj. Zaradi strokovnosti in jasne ter izčrpne preglednosti je odlična pripomoček za vse, ki se lotevajo učenja slovenščine ali pa izpopolnjevanja v tej jezikovni večini.

Uvod k tej dopolnjeni izdaji posreduje nekaj osnovnih podatkov o jezikovni pripadnosti slovenščine in o prvih zapiskih v tem jeziku, o prvi slovenski slovnici in o razpravah v zvezi s knjižnim jezikom in o slovtvu. To je le strnjen prikaz vodil, ki jim knjiga sledi.

Zdaj pa je treba podčrtati namen, ki si ga je Avtor s tem delom zastavil, in aktualnost sporočila, ki ga je želel posredovati.

To slovnico je oče sestavil, da bi nudil praktičen učni pripomoček čim širšemu in raznolikemu krogu oseb, zakaj učenje kakega jezika posreduje pozitivne in vse prej kot zanemarljive pridobitve. Omogoča včasih celo odločitve in sposobnost, da človek podere psihološke pregrade in da odpira svojo misel novim širinam, pripravljajo ali vsaj olajša pot spoznavanju slovstva drugega naroda. Prav v slovstvu pa je zaobjeto vse, kar je kak narod doživel in pretrpel, v njem se zrcalita duhovno bogastvo in kulturno sporočilo, ki sta zanj značilna. Gre torej za jasno določen namen: vzpodbujati medsebojno poznavanje, odpirati nova obzorja, pripomoči k odpravljanju psiholoških pregrad, ki so prav tako zakoreninjene kot anahronistične, saj predstavljata obveščanje in odsotnost miselnih utegnosti temelj za kulturno sožitje, ki narekuje spoštovanje tujih pravic ter hkrati zahteva spoštovanje lastnih.

Treba je še povedati, da je zanimanje za slovenski jezik v zadnjih desetletjih raslo in je zdaj še bolj živo zaradi uradnosti, ki jo je dosegel po proglasitvi samostojnosti Republike Slovenije in ki mu jo je potrdila vključitev med uradne jezike bodoče Združene Evrope.

Želim končno še povedati, da smo brat, sestra in jaz zelo hvaležni Goriški Mohorjevi družbi za to pobudo; prav tako smo hvaležni prof. Mariji Češutovi, slikarju Franku Žerjalu, gospodu Davorinu Peliconu in vsem sodelavcem pri založbi in pri tiskarni Grafica Goriziana, ki so s tolikšno zavzetostjo in strokovnostjo sledili nastajanju te dopolnjene izdaje. Osebo se želim prisrčno zahvaliti docentki na videmski univerzi prof. Lojzki Bratuževi, pisatelju Borisu Pahorju in prof. Pavletu Merkuju, ki so mi prebrali uvod in prispevali kako umestno pripombo.

Ponosna sem, da lahko predstavim to delo našega očeta; to je zadnje, kar je napisal. Njegovo sporočilo so že pred leti sprejeli številni naši italijanski someščani. Naj bi zdaj ta knjiga še naprej prispevala k namenu, s katerim je bila napisana, saj gre za namen, ki ne glede na narodnost in na ideološke opredelitve, povezuje ljudi dobre volje.

SPOMINSKA PROSLAVA V LIPICI

POMEN TESNE VEZI MED SAMOBITNOSTJO NARODA IN KULTURO

Avgust Černigoj je bil močna in samonikla osebnost, ki je živel v za primorske Slovence težkih časih. Njegov zglede pa nam dokazuje tesna vez med samobitnostjo naroda in kulturo. Te misli je izrazil predsednik Državnega zbora Republike Slovenije dr. Janez Podobnik v slavnostnem govoru na proslavi 100-letnice rojstva Avgusta Černigoja, ki je bila v soboto, 19. t.m., v Lipici. Udeležilo se je veliko ljudi, Černigojevih prijateljev in znancev, učencev, ljubiteljev umetnosti in umetnikov ter predstavnikov kulture in politike iz Slovenije in zamejstva.

Lipiška proslava, na kateri so tudi odkrili kovinsko reprodukcijo Černigojevega reliefa iz leta 1924, je izzvenela kot globoka oddolžitev spomnu umetnika Černigoja in njegovemu prispevku k vsestranskemu razvoju slovenske kulture in umetnosti, pa tudi k oblikovanju generacije znanih sodobnih umetnikov. Slovesnost, katere pokrovitelj je bil predsednik Republike Slovenije Milan Kučan, je vsebovala bogat kulturni spored, ki so ga oblikovali otroški zbor osnovne šole iz Sežane pod vodstvom Bojane Kralj, kvartet pozavn glasbene šole iz Sežane, skupina izraznega plesa Mehki čevlji prav tako iz Sežane, zbor Jacobus Gallus iz Trsta pod vodstvom Janka Bana, godalni kvartet Glasbene matice iz Trsta, igralca Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta in Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice Vladimir Jurc in Bine Matoh, trobilni kvintet in flavtistka Gaja Leban iz glasbene šole iz Nove Gorice, skupina Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice (Peter Gsviolina, Aleksander Sluga-čelo ter Aleksander Ipavec in Dario Savron-harmoniki) ter mlada recitatorja.

Po pozdravih direktorja kobilarne Lipica mag. Milana Božiča in sezanskega župana Benjamina Joga je umetnostni zgodovinar dr. Peter Krečič spregovoril o Černigojevem življenju in delu, ki je imelo hkrati slovensko in evropsko razsežnost. Kot že rečeno, je bil slavnostni govornik na proslavi predsednik slovenskega parlamenta dr. Janez Podobnik. Le-ta je v svojem govoru opozoril na pomen, ki ga morata imeti vzgoja in kultura pri slovenskem narodu, saj bi morali ravno sedaj, ob približevanju Slovenije Evropski zvezi, urediti njuno vlogo. Spomnimo se samo, kakšno vlogo so odigrali slovenski umetniki pri osamosvajanju Slovenije. Zato je težko razumljivo, da danes v Sloveniji pre malo slišiš slovenskega igralca, pre malo bereš slovenskega dramatika ali gledaš slovenskega nadaljevanko. Gre, je še dejal Podobnik, za premajhno pozornost kulturi in vzgoji, ki je odraz pomanjka

nja državniškega čuta. Zavedati se je treba, da brez lastne kulturne in civilne dediščine slovenski narod bo le malo veljal v skupnem evropskem domu, v katerega stopa. Le-ta pa bo lahko obstal le ob spoštovanju posameznih kultur. Zato danes strah pred nacionalnim in domovino ni več na mestu. Domovino je treba ljubiti in spoštovati. In ravno umetniki predstavljajo tu glavno upanje.

IZ

PO PREDSTAVITVI LETOŠNJE SEZONE KC BRATUŽ IN SCGV KOMEL

RAZVEJANA DEJAVNOST V GORICI

JURIJ PALJK

V torek, 22. t.m., je bila v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici tiskovna konferenca, na kateri so predstavili delovanje centra in prireditve v njem v prihodnji sezoni.

Franka Žgavec, predsednik Kulturnega centra, je po pozdravnih besedah dejala, da si pri centru želijo več sodelovanja s sosednjimi srodnicami ustanovami. Ravnatelj Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, ki deluje v okviru centra, je nato predstavil glasbeni abonma sezone 98/99. Silvan Kerševan je povedal, da s svojim glasbenim sporedom ne želijo tekmovali z nikomer, ne v Gorici in niti ne v bližnji Novi Gorici, ker denarnih sredstev za take programe ni. Radi pa bi obdržali visoko raven in so se zato odločili za komplementaren abonma, s katerim bi lahko glasbenim navdušencem postregli s sporedom koncertov, ki jih druge na Goriškem ne bodo mogli slišati. Zato so za prvi koncert, ki bo 4. oktobra letos, povabili dekliški pevski zbor Carmina slovenica iz Maribora, ki ga vodi Karmina Šilec. Ta odlični zbor bo izvajal polifonske in ljudske pesmi.

12. novembra bodo nastopili glasbeniki ansambla Chromas ansamble iz Trsta, ki izvajajo sodobno glasbo pod vodstvom Adriana Martinollija. Na koncertu v KC Bratuž bodo izvajali dela Caselle, Merkuja, Kogoja, Ramovša in krstno izvedbo nove skladbe Xenakisa. 27. decembra bo ogled operne predstave ljubljanske Opere in baleta, tokrat zaradi tehničnih razlogov v Novi Gorici v sodelovanju s Primorskim dramskim gledališčem. Na programu bo *Prodana nevesta* Smetane. Naslednji koncert abonmaja KC Bratuž bo 28. januarja prihodnjega leta, ko bosta nastopila komorni zbor Ipavska, ki ga vodi Matjaž Šček, in Glasbeni atelje Emil Komel z deli Brahmsa, Maurija, Jericija, Premrla in Ukmarja. 3. marca bo nastopil komorni godalni orkester Slovenske filharmonije pod umetniškim vodstvom Andreja Petrača z Bachom, Mendelssohnom, Kerkom in Brittenom. V četrtek, 18. marca, bo nastopila nova glasbena skupina, klavirski trio, ki ga sestavljajo pianist Sijavuš Gadžijev, Stephan Coles (violini) in Mihai Dancila (čelo); igrali bodo Haydna, Mo-

zarta in Brahmsa. Za konec koncertne sezone pa so pripravili nastop znane slovenske vokalne skupine, ki goji črnsko glasbo, New Swing Quartet. Oto Pestner s tovariši bo v goriškem Kulturnem centru Bratuž pel 15. aprila prihodnje leto.

Silvan Kerševan je še povedal, da se že iz programa abonmaja vidi, kako so se odločili predvsem za slovensko glasbo, za domače izvajalce in pretežno sodobne skladatelje. Tudi letos bodo ponudili abonmajski program z imenom *Srečanja z glasbo*, ki je namenjen predvsem sladokuscem in študentom glasbe, saj bodo na teh koncertih nastopali mojstri z manj znanimi skladbami in za manjše število poslušalcev. Program nastopov in izvajalcev bodo sporočili naknadno.

Z leve: Silvan Kerševan, Franka Žgavec, Damijan Paulin

O gledališki dejavnosti v KC Bratuž je spregovoril Damijan Paulin, ki je dejal, da se v centru Bratuž zavzemajo za nadaljevanje pred leti začete dela in za čim tesnejše sodelovanje s Primorskim dramskim gledališčem iz Nove Gorice in Slovenskim stalnim gledališčem iz Trsta. Zato so tudi letos pripravili t.i. Polžkov abonma v Gorici, ki je namenjen predšolskim in šolskim otrokom do petega razreda osnovne šole. Poudaril je dejstvo, da vse slovenske šole z Goriškega z veseljem sprejmejo abonma, tako da si vsako igro v centru ogleda vsaj štiristo slovenskih otrok. Letos bodo zanje imeli šest predstav: *Bratje*, skrajše, tatje lutkarske skupine Buba s Koroskega, *Palček* v izvedbi SSG iz Trsta, *Pepelka* v izvedbi Mojega gledališča iz Ljubljane, *Razbojnik* iz Karde-mone, izvaja kulturno društvo iz Deskel, *Muca Taca* Lutkovnega gledališča iz Ljubljane ter *Pobegli robot* Mladinskega odra PDG iz Nove Gorice.

Letos bodo prvič priredili tudi abonma za mlade od desetega do petnajstega leta. Predstave bodo: *Kralj v časopisu*, PDG Nova Gorica, *Baletni utrinki*, Srednja baletna šola iz Ljubljane, *Butalci*, SSG Trst, *Al Capone Štrajh* trio, Kulturni dom Ljubljana ter *Martin Krpan*, Moje gledališče Ljubljana.

Damijan Paulin je o gledališkem abonmaju za mlade še dejal, da si bodo pri KC Bratuž še prizadevali, da bi ovrednotili dobre amaterske gledališke in glasbene skupine. Predstave bodo tudi v Kulturnem domu v Gorici.

Franka Žgavec je spregovorila še o razstavi dejavnosti v Kulturnem centru Bratuž, ki bo letos zanimiva, saj bo že 8. oktobra svečana otvoritev razstave sodobnih slovenskih arhitektov v okviru znanih prireditev Sodob-

na umetnost, pregleda sodobne umetnosti na meji, ki jo prireja goriška pokrajina. Konec oktobra bodo priredili razstavo del Avgusta Černigoja ob stoletnici rojstva velikega tržaškega umetnika. Razstava bo prikazala umetnikova dela, ki so v zasebni lasti in jo prirejajo skupaj s tržaškim muzejem Revoltella. V prihodnjem letu pa bodo priredili tri večje slikarske razstave: prikazali bodo likovni opus Zore Koren Skerk iz Trsta, Roberta Faganela iz Gorice in Safeta Zeca, bosanskega umetnika, ki živi in dela v Vidmu in Benetkah. Franka Žgavec je še povedala, da bodo v KC Bratuž priredili še vrsto kulturnih večerov in predstavitev knjig, o katerih bodo sproti obveščali javnost. Dejalo je še, da so v Kulturnem centru odprta vrata vsem, pazili pa bodo, da bodo skušali ovrednotiti predvsem slovenske umetnike in krajevne ustvarjalce; seveda pa se veselijo tudi drugih kulturnih pobud.

NA POMORSKI POSTAJI V TRSTU

ŠKOFIJSKI PASTORALNI DNEVI POSVEČENI DRUŽBENIM TEMAM

V soboto, 19., in v nedeljo, 20. t.m., so v kongresni dvorani tržaške pomorske postaje potekali tradicionalni pastoralni dnevi tržaške škofije. Geslo letošnjih pastoralnih dnevov je bilo *Potovanje naproti Očetu*.

Šlo je za geslo, ki se popolnoma uokvirja v tretje leto priprave na jubilejno leto 2000. *Potovanje naproti Očetu* pomeni namreč, kot se lahko spozna iz odlomka iz Apostolskega pisma papeža Janeza Pavla II. V zarji tretjega tisočletja (št. 49-51), pot pristne spreobrnitve. S tem je povezana prednostna pozornost, ki jo Cerkev nudi revnim, zapostavljenim, skratka vsem tistim osebam, ki iz različnih razlogov živijo na obrobju družbe.

O tem je v soboto, 19. t.m., spregovoril duhovnik in profesor Ezio Falavegna, ravnatelj Visokega zavoda za verske vede v Veroni. Človek, je dejal prof. Falavegna, mora ponovno odkriti prisotnost in vlogo Božjega očetovstva v stvarjenju, zgodovini, pa tudi v vsakdanjem življenju. Zato je treba biti stalno odprti do bližnjega, do vsakogar, tudi če je različen od nas, saj je naš brat.

Prof. Falavegna je predaval tudi naslednji dan, v nedeljo, 20. t.m., o pomenu zakramenta sprave. Svoje predavanje je razvil v treh temeljnih točkah, v katerih je orisal pomen pripravljenosti na srečanje z drugim, z bližnjim, dejstvo, da človek potrebuje stik z bližnjim in z Bogom. Človek pa mora tudi pustiti, da pride do srečanja z Bogom, potrebuje, da mu Bog posreduje svojo besedo odrešenja. To je tudi poziv k spreobrnitvi, k temu, da s pomočjo sprave z Bogom postane človek nova osebnost.

Poleg teh dveh predavanj je bila v soboto, 19. t.m., na sporedu še *lectio divina*, ki jo je v cerkvi Starega sv. Antona vodil jezuitski pater Pino Amigoni, v nedeljo, 20. t.m., pa še okrogla miza na temo *Pozornost do poslednjih*. Gre za eno od temeljnih prizadevanj Cerkve zlasti v sedanjem času. Tej tematiki je tržaška škofija posvetila že več svojih pastoralnih dnevov (spomnimo naj na številna prizadevanja pokojnega škofa Bellomija v tem smislu). Okroglo mizo je vodil dr. Sergio Dugone, član ustanove Zancan iz Padove, na njej pa so spregovorili p. Bruno Mioli, ravnatelj pastoralnega urada za priseljence ustanove Migrantes pri Italijanski škofovski konferenci, prof. dr. Franco Fasolo, primarij psihiatričnega oddelka krajevne zdravstvene ustanove v Camposampiero-Cittadella pri Padovi, namesto znanega duhovnika in voditelja

Skupnosti Abele v Turinu Liguria Ciottija pa je nastopil v Trstu nič manj znani duhovnik Mario Vatta, ustanovitelj in voditelj skupnosti S. Martino al Campo, ki se posveča zlasti zasvojenecem z mamilami pa tudi drugim primerom odrinjenja na rob družbe. Omeniti je treba zlasti poseg g. Vatte, ki je med drugim dejal, da mora kristjan imeti pogum, da izstopi iz določenih ustaljenih tirnic, iz določene "normalnosti", ki je vir problemov. Morda smo bili doslej preveč pozorni do prvih, namesto da bi se posvetili v prvi vrsti poslednjim. Življenjski stil, ki nam ga narekuje evangelij, pa je v tem, da prisluhnemo bližnjemu, da živimo z njim, ga spremljamo. Kristjan mora v središču svojega srca postaviti človeško osebo.

G. Vatta je pri tem podal tudi nekaj konkretnih predlogov: javna uprava naj v vseh novih stanovanjskih zgradbah rezervira majhno stanovanje za potrebne, prefekt lahko odstopi eno od opuščeni vojašnic, tržaški podjetniki naj k temu prispevajo. Tržaška Cerkev naj stori, da bodo prav revni glavni akterji lastne promocije, naj rezervira zanje del svojih stavb, vsaka župnijska skupnost naj posvoji zapornika ali osebo brez stalnega bivališča, rekreacijske strukture naj bodo posvečene zlasti mladim v težavah. Cerkev naj stimulira podobne pobude in naj aktivno sodeluje pri takih predlogih, naj pristopi k ustanovam, ki se borijo proti revščini. Družine, ki nimajo ekonomskih težav, naj pomagajo tistim, ki so v težkem ekonomskem stanju. Tako bo Božje očetovstvo, pa tudi materinstvo, bolj vidno. G. Vatta je svoj poseg podkrepil z nekaterimi primeri in osebnimi doživetji, ki so v dvorani verjetno marsikoga zbegala.

Slovenska prisotnost na škofijskih pastoralnih dnevih je bila zelo skromna, če iz vzamemo škofovega vikarja msgr. Franca Vončino, ravnatelja Slovenskega pastoralnega središča g. Marija Gerdola in proseškega župnika dr. Rudija Bogatca. Lajkov tudi ni bilo na spregled, čeprav se obravnavani argumenti tičejo vsakega kristjana, naj bo ta Slovenec ali Italijan. Morda pa je bil to le dokaz stvarne teže in vloge, ki jo imamo Slovenci v krajevni Cerkev.

Ne vem, če so Italijani na boljšem. Polna dvorana pomorske postaje ne sme varati. IŽ

PRVIČ PO OSEMLETNEM PREMORU

DNEVI KMETIJSTVA, RIBIŠTVA IN GOZDARSTVA SO PRITEGNILI VELIKO POZORNOST

IVAN ŽERJAL

Od petka, 18., do ponedeljka, 21. t.m., so na tržaškem sejmišču potekali Dnevi kmetijstva, ribištva in gozdarstva. Po premoru, ki je trajal osem let, je pobudo za obnovo te manifestacije, ki je prvotno potekala v občini Dolina in je bila na začetku posvečena le kmetijstvu, prevzel organizacijski odbor, ki ga sestavlja vseh šest občin tržaške pokrajine, z namenom, da se ta manifestacija ponovno oživi in tudi razširi na področje ribištva in gozdarstva. Pri tem so sodelovale razne pomembne ustanove, v prvi vrsti tržaška pokrajinska uprava in tržaški sejem, finančno pa sta Dneve podprli predvsem deželna uprava in tržaška Trgovinska zbornica.

FOTO KROMA

V štirih dneh je Dneve kmetijstva, ribištva in gozdarstva obiskalo res veliko število ljudi, kar kaže na veliko zanimanje za to področje, s katerim je večina Tržačanov že zdavnaj izgubila stik. To se je pokazalo zlasti, če si opazoval, kako so obiskovalci strmeli v razstavljene domače živali, ki so bile še pred nekaj desetletji vsem znane: krave, biki, konji, zajci, kokoši, prašiči, ovce, koze in race so pritegnili pozornost odraslih, še bolj pa otrok, ki so verjetno imeli prvič priložnost, da so lahko videli te živali od blizu. Tudi to je znak, kako smo se v

bistvu oddaljili od tistega področja, ki nam konec koncev omogoča, da je vsak dan na naši mizi hrana. Prav to je bil eden izmed ciljev Dnevov: spet približati ljudem področje kmetijstva, ribištva in gozdarstva na našem ozemlju, obenem pa to področje ovrednotiti, s posebnim ozirom na specifičnosti našega območja. Kljub svoji majhnosti ima tržaški teritorij možnosti razvoja tudi v primarnem sektorju. Te možnosti je treba izkoristiti, pri tem pa tudi sodelovati s sosednjimi državami, Slovenijo, Hrvaško, Avstrijo in tudi Češko.

V razstavnih prostorih si je bilo mogoče ogledati poleg že omenjenih domačih živali še razstavo cvetličarstva, vrtnarstva, vinogradništva, čebelarstva, sektor agriturizma (na voljo je bila tudi tipična osmica), sektor ribištva in ribogojništva (razstavo proizvodnje fitoplanktona in zooplanktona, ribnike, akvarij), reprodukcijo gozda, razstavo gob, razstavo o delovanju gozdarske službe in civilne zaščite, razstavo o zgodovini Krasa, ornitološko razstavo, lovski sektor, na ogled pa so bili tudi stari predmeti, ki so jih rabile nekdanje škedenjske kru-

šarice (razstavljena je bila tudi narodna noša). V vseh teh sektorjih so sodelovali tudi slovenski razstavljalci: od teh naj omenimo samo nekatere: kmetijo Debelis, konzorcij vin Kras, Kmetijsko zadrugo v Trstu, ribogojnico Zobec v Glinščici, gasilsko društvo Globojner in Gozdno zadrugo s Padrič ter združenje prostovoljnih gasilcev Breg. Pozitivno je tudi dejstvo, da je razstavljeno govedo prišlo skoraj v celoti iz hlevov naših rejcev, tako kot tudi del drugih razstavljenih živali.

V okviru Dnevov je bilo na sporedu tudi več posvetov o kmetijskih gozdnih površinah na Tržaškem, o upravljanju obalnega območja Tržaškega zaliva, o vlogi čebelarstva in o gospodarski oživitvi devinsko-nabrežinske občine (o vsem tem poročamo na drugem mestu). Prišlo je tudi do srečanja med predstavniki občin tržaške pokrajine s predstavniki prijateljskih in pobratenskih občin, na voljo pa so bile tudi številne kulturne in družabne pobude.

Poleg kmetovalcev in rejcev so se obiskovalcem predstavili tudi predstavniki jusarjev in odborov za ločeno upravljanje kraških vasi. Tako je tisti, ki je prišel na Dneve kmetijstva, ribištva in gozdarstva, lahko prejel tudi izčrpne informacije o tem, kdo je na tem področju lastnik tukajšnje zemlje in kdo jo je lepo urejal in ohranjal ter se še danes bori za to, da jo bo še naprej lahko urejal. Ob tem je treba pripomniti, da je bila slovensčina prisotna v glavnem le na krajih, kjer so razstavljali slovenski kmetovalci, rejci, gozdarji, gasilci in jusarji, ki so se potrudili za dvojezične napise in razlage. Na razstavi o zgodovini Krasa ter o značilni kraški flori in favni, ki jo je priredila gozdarska služba, npr. o slovenščini ni bilo ne duha ne sluha. Isto velja za razstavo o lovu, kjer se je italijanščini pridružila angleščina.

V PROSTORIH TRŽAŠKE KNJIGARNE

PREDSTAVITEV KACINOVE SLOVNICE V TRSTU

V četrtek, 17. septembra, so v Tržaški knjigarni v Trstu predstavili ponatis knjige *Grammatica della lingua slovena*, slovenske slovnice za Italijane, ki jo je bil napisal dr. Anton Kacin. Gre za že tretji ponatis slovnice, za katerega je poskrbela Goriška Mohorjeva družba.

Knjigo so predstavili že dan prej, v sredo, 16. septembra, v Katoliški knjigarni na Travniku v Gorici; o tem izčrpnije poročamo na drugem mestu. Če je bila goriška predstavitev uspešna in dobro obiskana, ravno tako lahko rečemo o tržaški.

V Tržaški knjigarni se je namreč zbralo lepo število ljudi; prisluhnili so besedam prof. Marije Kacin, ki je spregovorila o delu, in urednika Goriške Mohorjeve družbe časnika Marka Tavčarja.

Nekateri udeleženci so po predstavitvi tudi posegli v razpravo v vprašanji in ugotovitvah. Prisotnim je spregovoril tudi zastopnik Italijanske ustanove za spoznavanje slovenskega jezika Luciano Ferluga, ki je v svojem posegu tudi obudil spomin na pokojnega profesorja Antona Kacina.

FOTO KROMA

ŽELEZNINA **TERČON**

OBVEŠČA CENJENE STRANKE, DA JE V TEKU JESENSKA PONUDBA PLINSKIH PEČI UNICAL. UGODNE CENE, MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE.

NABREŽINA 124, tel. 040-200122

ZAPLETI OKROG REGULACIJSKEGA NAČRTA

OBSEŽEN IN NATANČEN NAČRT ZA GOSPODARSKO OŽIVITEV OBČINE DEVIN-NABREŽINA

V ponedeljek, 21. septembra, so v okviru Dnevov kmetijstva, ribištva in gozdarstva v kongresni dvorani tržaškega sejmišča predstavili načrt *Med morjem in Krasom* za gospodarsko spodbujanje oziroma ožvitev občine Devin-Nabrežina.

Gre za obsežen projekt, ki si ga je zamislila že prejšnja devinsko-nabrežinska občinska uprava v dobi županovanja prof. Giorgia Depanherja in ki jo je prevzela sedanja Voccijeva uprava. Občina Devin-Nabrežina je zaupala nalogo ekipi mladih izvedencev in strokovnjakov; ti so pod vodstvom inž. Antonia Šfiligoja v dobrem letu dni izdelali podroben načrt v okviru programa Evropske zveze z imenom *Obiettivo 2*. Načrt, ki nosi tudi akronim TOPP (Teritorij, Okolje, Podjetja, Projekti), želi biti, po besedah župana Marina Voccija, "eksperimentalna pobuda, ki jo bo mogoče razširiti in spojiti sosednjimi stvarnostmi, da se na tak način izoblikuje turistična ponudba, ki presega meje krajevne stvarnosti in lahko končno nudi pestrejši, kakovosten in konkurenčen, predvsem pa dolgotrajen program." Po tem načrtu naj se devinsko-nabrežinska občina "poenoti in odpre" v smislu ohranjanja in ovrednotenja vseh njenih specifičnih značilnosti ter sodelovanja z drugimi občinami in ustanovami v tržaški (pa tudi goriški) pokrajini ter v republiki Sloveniji.

Mladi izvedenci so od februarja do danes opravili analizo trga s kontaktiranjem vseh podjetnikov, ki so prisotni na teritoriju občine. Preučili so možnosti ponovnega ovrednotenja določenih delov teritorija, možnosti za poklicno izpopolnjevanje, možnosti ovrednotenja kmetijskih panog, v končni fazi je tudi odprtje strani na internetu.

V okviru povezovanja z občinami na slovenski strani meje je treba omeniti projekta *Od Devina do Štanjela* in *Odkrivanje reke Timave*. Načrt, ki smo ga tu orisali le v zelo skopih obrisih in ki je stal 400 milijonov lir, bo gotovo treba podrobno in temeljito ter poglobljeno preučiti.

Ravno tako bo treba pozorno spremljati splošni položaj v devinsko-nabrežinski občini, kjer se napoveduje zelo živahna politična jesen. Ravno v prejšnjih dneh je prišlo do premika znotraj občinskega sveta. Predstavnica sredinske Liste 2000 Daniela Vodopivec, ki je tudi odbornica za osebje in finance, je namreč, kot kaže, pristopila v vrste italijanskih socialistov (SI), ki po izjavi njihovega koordinirajo Alessandra Gillerija podpirajo Voccijevo koalicijo, medtem ko se je Lista 2000, ki jo vodi

Pogled na pročelje devinsko-nabrežinskega županstva

Giorgio Ret, opredelila za konstruktivno opozicijo.

Poleg tega mora občinski svet tudi razpravljati o novem regulacijskem načrtu oziroma o 365 popravkih k temu načrtu. Kot nam je povedal sekcijski tajnik Edvin Forčič, se za mnoge od teh popravkov zavzema naša politična organizacija Slovenska skupnost, ki ohranja zelo kritično stališče do Voccijeve uprave, čeprav je v koalicijski. Slovenski skupnosti je pri srcu tudi vprašanje imenovanja občinskega podtajnika. Župan Vocci je namreč na to mesto imenoval Antongiulia Buo, kar po mnenju Slovenske skupnosti ni v skladu z občinskim statutom. Ta namreč predvideva, da mora obvladati slovenski jezik podtajnik v primeru, če le-tega ne obvlada tajnik. Sedaj se skuša rešiti to vprašanje. V primeru, da ne bo prišlo do rešitve, pa se slovenska stranka namerava pritožiti na Deželno upravno sodišče (TAR).

Kot vidimo, je politični položaj v občini Devin-Nabrežina zelo zapleten in treba ga je pozorno spremljati.

IŽ

OBVESTILA

SLOVENSKO STALNO gledališče razpisuje Abonma 98-99. Vpisovanje novih abonentov poteka od ponedeljka, 21. septembra, dalje pri blagajni Kulturnega doma, ul. Petronio 4, telefon 040-362542.

SLOVENSKO STALNO gledališče bo v nedeljo, 27. septembra, ob 17. uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu uprizorilo delo Marka Sosiča *Balerina Balerina*. Igra Lučka Počkaj, režija Branko Završan. Lepo vabljeni!

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca bo začela delovno leto s praznovanjem svojega zavetnika sv. Vincencija Pavelskega. V ponedeljek, 28. septembra, bo ob 16. uri pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, ul. delle Doccie 34 v Trstu, sveta maša z nagovorom. Vodil jo bo g. Jože Špeh. Nato bo družabnost. Vabljeni člani in prijatelji Slovenske Vincencijeve konference in Kluba prijateljstva.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca in Klub prijateljstva vabita k uri molitve z mašo za duhovne poklice, mladino in družine, ki bo v

četrtak, 1. oktobra, ob 18. uri v barkovljanski cerkvi.

V NEDELJO, 4. oktobra, bomo v Barkovljah počastili Marijo, Kraljico rožnega venca, z mašo ob 8. uri in procesijo ob morju. Prosimo, pridite v narodnih nošah! Zaželeno je tudi prisotnost skavtov.

PRODAJAM LEPO poročno obleko z dolgimi rokavi ter plahto iz volne merinos in štiri blazine. Zainteresirani naj telefonirajo na številko 040-830440.

ZBIRAMO KROJE, klobuke, rute in drugo staro skavtsko opremo za bodoči slovenski skavtski muzej v Trstu. Kdor želi prispevati svoj delež, naj se javi pri skavtskih voditeljih v domačem kraju ali na sedežu Slovenskih tržaških skavtov v Marijinem domu v ul. Risorta 3 v Trstu ali pa pri Rudiju Košuti, Scala Santa 6, tel. 040-417829.

DAROVI

NAMESTO CVETJA na grob Ignaciju Peterlinu daruje N.M. Slovenski Vincencijeve konference v Barkovljah 20.000 lir za Karitas v Ajdovščini.

INTERVJU / JASNA SIMČIČ

SLOVENSKI KULTURNI KLUB STOPA V NOVO SEZONO S ŠTEVILNIMI NAČRTI IN PRIČAKOVANJI

MATJAŽ RUSTJA

Brezskrbnost poletnih dni se umika šolskim uram, kulturnim in športnim dejavnostim, ki polnijo življenja mladostnikov. V soboto, 19. t.m., je odprl vrata delovanja tudi Slovenski kulturni klub, ki vabi dijake in študente vsak teden v prostore na ulici Donizetti 3 v Trstu. Program večerov je bogat in raznolik, tako da je lahko zanimiv prav za vsakega, ki bi si želel novih prijateljstev, izzivalnih debat, veselih družabnosti, izletov, gledaliških predstav... Predsednico kluba Jasno Simčič, 17-letno dijakinjo tržaškega klasičnega liceja, smo prosili za pogovor, da bi tako ovrednotili delovanje kluba in morda navdušili še koga za sobotna srečanja.

S kakšnimi občutki stopaš v novo delovno leto kluba?

Čeprav se je sezona komaj začela, so moji občutki precej pozitivni in polni pričakovanja uspehov. Odbor SKK se je odločil, da bomo deloma spremenili standardni letni program, tako da bomo mladim nudili več možnosti, da bi se približali klubu.

Kakšne cilje in programe ste si začrtali za letošnjo sezono? Kako mislite privabiti mlade k delovanju kluba?

Planiranje sezone je kar zahtevna stvar, zato smo se odločili, da temu namenimo kar ves dan. Odšli smo na izlet (na Sv. Višarje) in tam preučevali delovanje kluba ter mu dali letošnje smernice. Odločili smo se, da bomo v glavnem organizirali pred-

vavanja o aktualnih temah in pa o zgodovini tega stoletja. V načrtu pa so tudi srečanja, na katerih bomo spoznavali svet tehnologije, računalnike... Poleg tega si bomo ogledovali najnovejše ter najbolj uspešne filme. Delovala bo tudi gledališka skupina, ki bo letos pripravila novo gledališko igro. Nazadnje pa smo sklenili, da bo klub v popoldanskih urah odprt vsak dan, da bi se lahko mladi tu učili.

Kaj imate na programu v bližnji prihodnosti?

V soboto, 26. t.m., bo na igrišču Finžgarjevega doma na Opčinah športno popoldne. Na sporedu sta turnir odbojke in nogometa; prav vse mlade seveda vabim, da se udeležijo popoldneva in tako pripomorejo k boljšemu počutju vseh. Teden kasneje si bomo ogledali film *Peti element - The fifth element*. Nato

pa so na vrsti Koroški dnevi in v okviru le-teh nas bo obiskala skupina mladih iz Sel na Koroškem, ki se bo predstavila z gledališko igro na odru Finžgarjevega doma.

Delovanje kluba neutrudno spremlja tudi mentorica Lučka Peterlin-Susič. Mislim, da je njen doprinos nezamenljiv...

Tako je. Kluba si sploh ne bi predstavljala brez gospe Lučke, ki nam stalno stoji ob strani, nam pomaga in nas usmerja. Njena prisotnost je bistvena, z nasveti in idejami nas bodri ter nam priskoči na pomoč ob vsakršni težavi. Tudi v tem je moč kluba, v opori izkušene osebe, ki ima pri srcu mlade in delo z njimi.

Hvala lepa za pogovor.

RAZBURLJIVO JAVNO SREČANJE

PREBIVALCE BARKOVELJ ZASKRBLJAJO NOVI GRADBENI NAČRTI

Prejšnji teden smo v krajevnem časopisju lahko brali o razburljivem javnem srečanju v barkovljanski župnijski dvorani o nekaterih načrtovanih gradnjah na območju Barkovelj.

Med načrte tržaške občinske uprave spadajo tudi nekatera večja dela na področju Barkovelj. Po mnenju mnogih lahko utegnejo usodno vplivati na teritorij, saj bi lahko trajno zaznamovala, in to, pravijo, v negativnem smislu, to slikovito tržaško obmorsko predmestje.

Omenjena dela se nanašajo na področje neposredno blizu morja. V načrtu je razširitev že obstoječega pristanišča za jadrnice in motorne čolne, poleg tega pa še izgradnja podzemnega parkirišča, ki naj bi se nahajalo pod že sedaj obstoječim parkiriščem pred pristanom (ob postaji avtobusa številka 6). Občina načrtuje tudi gradnjo postajališča za helikopterje ter stavbe za raznorazne predvsem turistične usluge oziroma storitve.

Rajonski svet za Rojan, Greto, Barkovlje, Kolonjo in Škorkljo se je že izrekel proti tem načrtom, saj bi lahko usodno posegli v samo strukturo kraja, za prebivalce pa to ne bi imelo skoraj nobenega pozitivnega učinka. Ob tem se je pred kratkim v Barkovljah spontano oblikoval tudi samozvani odbor, ki je sredi prejšnjega tedna priredil v barkovljanski župnijski

dvorani srečanje o tem vprašanju. Prireditelji so v svojo sredo povabili tudi pristojno občinsko odbornico Ondino Barduzzi, ki si je od tega srečanja gotovo pričakovala vse, manj kot to, da bo tarča žolčnih izpadov nekaterih prisotnih, ki ji niso niti pustili do besede. Zadeva je prišla tudi v tisk. Rajonskega svetovaleca Aleksandra Furlana smo vprašali, kako se je stvar razvila. Ta nam je potrdil, da je na srečanju res prišlo do vpitja, kričanja, nasilnega upadanja v besede odbornice itd. Furlan je izrazil svoje kritične pripombe zlasti do voditelja razprave, ki ni znal voditi in disciplinirati debate, poleg tega je tudi sam z beseda napadel odbornico Barduzzijevo.

Druga trpka ugotovitev Aleksandra Furlana je bila ta, da je bila na javnem srečanju žal prisotna le peščica Slovencev-domačinov. V bistvu, je še dejal Furlan, prihaja do tega, da se tu delajo načrti, ustanavljajo odbori ipd. na koži avtohtonih slovenskih prebivalcev; ti pa ostajajo odrinjeni od soodločanja. To je žalostno dejstvo, ki pa ni značilno samo za Barkovlje.

POD VODSTVOM DR. PETRA VENCLJA

LJUBLJANSKI IZOBRAŽENCI V KULTURNEM CENTRU

FOTO BUMBACA

V soboto, 19. t.m., se je v Gorici mudila skupina izobražencev iz Ljubljane, ki jo je v naše kraje pripeljal dr. Peter Vencelj. Člani Kluba katoliških izobražencev, katerega predsednik je sam dr. Peter Vencelj, so prišli na izlet v Beneško Slovenijo in so obisk med zamejskimi Slovenci sklenili v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici, kjer so se seznanili z življenjem in delom goriških Slovencev.

Ljubljanski izobraženci so se zbrali pred centrom in prisluhli besedam g. Marjana Markežiča, brez katerega bi si prenovljeni Kulturni center težko predstavljali. G. Markežič je na duhovni način opisal zgodovino Katoliškega doma in pot do obnove, ki jo je dejansko vodil on. "Že res, da so ljudje govorili, kako sem duša obnovitvenih del, a še kako je res, da so me včasih mišice prav pošteno bolele!" je hudomušno dejal g. Markežič, ko je goste popeljal v veliko dvorano centra. V prostorih kulturnega središča jih je najprej pozdravila predsedni-

ca centra Bratuž prof. Franka Žgavec, ki je dejala, da je vesela obiska, ker tako lahko sami Goričani na neposreden način predstavijo gostom iz Ljubljane svoje delo. V imenu Zveze slovenske katoliške prosvete je pozdravil dr. Damijan Paulin, ki je na kratko orisal delo članov zveze in dejal, da je le-ta za obnovo Kulturnega centra dobila nov zagon, predvsem pa primerne prostore.

Msgr. Oskar Simčič je predstavil Mohorjevo družbo, katere je predsednik, prof. Andrej Bratuž pa naš tednik, katerega je glavni urednik. Dejalo je, da ima Novi glas veliko vlogo v našem prostoru, saj se drži načel, ki so temeljna za slovenski narod v Italiji, to so krščanski etos, demokratične vrednote in slovenstvo.

Predsednik Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, ki ima sedež v centru Bratuž, Martin Srebrnič, je uglednim gostom predstavil glasbeno delovanje in učenje mladih v centru Komel, medtem ko je načelnik goriških skavtov Ivo Cotič povedal nekaj besed o delovanju skavtov na Goriškem.

Na večeru so bile prisotne tudi prof. Marija Češcut, eden od glavnih stebrov GMD, kulturna delavka Anka Černic, predsednica ZCPZ dr. Lojzka Bratuž in dr. Marinka Černic, organizatorica in odgovorna za stike z javnostjo pri Kulturnem centru. Časnikar Jurij Paljk je prisotne opozoril na nezanemarljivo dejavnost centra na likovnem področju, saj je v njem vsako leto več likovnih razstav naših priznanih mojstrov.

Dr. Peter Vencelj se je v imenu gostov zahvalil in poudaril, kako je pomembno, da ljudje iz matice, ki premalo poznajo zamejsko problematiko, spoznajo življenje in delo goriških Slovencev. Po družabnosti in umirjenem prepevanju slovenskih pesmi so se ljubljanski gostje odpravili domov z obljubo, da se bodo v našo sredo še vrnili.

PREDSTAVITEV V KATOLIŠKI KNJIGARNI

PREPOTREBEN PONATIS SLOVENSKE SLOVNICE

FOTO BUMBACA

V sredo, 16. t.m., se je v galeriji Katoliške knjigarnice na Travniku zbralo lepo število ljubiteljev knjig, ki so prisostvovali predstavitvi nove izdaje slovenske slovnice v italijanskem jeziku dr. Antona Kacina. *Grammatica della lingua slovena* je naslov lične knjige, ki jo je izdala Goriška Mohorjeva družba in je že tretja izdaja posrečenega knjižnega napora pokojnega dr. Antona Kacina.

Na predstavitvi je o avtorju in o tem, zakaj so se pri GMD odločili za novo izdajo, spregovoril predsednik GMD msgr. Oskar Simčič. Med drugim je povedal, da je za slovensko slovnico v italijanskem jeziku vladalo med našimi sosedi veliko zanimanje in so se pri GMD tudi zato odločili, da jo ponovno izdajo.

Knjigi, ki je doživela že tretjo izdajo in je imela že dva ponatisa, je tokrat uvod napisala prof. Marija Kacin, ki je tudi sama spregovorila. Njen poseg objavljamo v celoti na kulturni strani našega tednika.

Po predstavitvi je prišlo v Katoliški knjigarni do živahne debate. Rajnega dr. Kacina se je med drugimi spomnil prof. Albin Sirk, g. Stanko Žerjal pa je z njemu lastno natančnostjo in iskrenostjo povedal še nekaj dogodkov iz življenja dr. Kacina. Novi urednik tednika *Voce Isontina* g. Andrea Bellavite je pozdravil izdajo slovenske slovnice za italijanske ljudi in si zaželel, da bi jo s pridom uporabljali tudi pri tečajih slovenskega jezika.

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ NADŠKOFA BOMMARCA

V ponedeljek, 21. septembra, je goriški nadškof p. A.V. Bommarco obhajal 75-letnico rojstva. Rodil se je namreč na Cresu 21. septembra 1923. Ko mu je bilo 11 let, se je poslovil od staršev in šel v semenišče minoritov pri Padovi. Stopil je k minoritom, napravil tudi večne obljube in postal mašnik 8.12.1949. V redu je opravljal razne odgovorne službe, med drugim je urejal zelo razširjeni mesečnik *Messaggero di S. Antonio* v Padovi. Postal je publicist in zato je sedaj lahko odgovorni urednik tednika *Voce Isontina*. L. 1972 je bil v Assisiju izvoljen za vrhovnega generala reda konventualcev, ki med drugim skrbijo za baziliko sv. Antona v Padovi. 11.11.1982 ga je sveti oče imenoval za nadškofa goriške Cerkve. Škofovsko posvečenje je prejel v baziliki sv. Petra v Rimu 6. 1.1983; posvetil ga je sv. oče skupaj z drugimi škofi. Upravo goriške nadškofije je prevzel v nedeljo, 6.2. 1983. Vodi jo torej 15 let. V zgodovino bo šel posebno zaradi škofijske sinode, ki se je končala letos na praznik sv. Mohorja in Fortunata.

Škofje, ki obhajajo 75-letnico, morajo po določilih zadnjega koncila podati ostavko. Sv. oče jo lahko sprejme, lahko pa tudi odgodi za leto in več. Kako bo sv. oče ukrenil glede nadškofa Bommarca, bomo videli. Verniki in posebno duhovniki čestitamo nadškofu ob njegovem visokem jubileju, hvaležni Bogu za vse, kar je dobrega storil za božje ljudstvo. Želimo, naj ga še ohrani pri zdravju in moči. Čestitkam in voščilom se pridružuje tudi Novi glas.

IN MEMORIAM

MSGR. SILVANO FAIN

Vse ljudi, ki so ga poznali, posebno pa še vernike iz Gradeža, je v soboto pretresla vest o smrti gradeškega župnika msgr. Silvana Faina, ki je bil znan kot dober duhovnik in prijeten človek umirjenih navad in blagega značaja. V Gradežu so msgr. Faina cenili kot zglednega dušnega pastirja, ki je resno skrbel za župnijo, se zavedal pomembnosti Gradeža kot mestnega jedra in turističnega mesta; zato je pokojni župnik tudi zgledno skrbel za turiste in dosegel, da so nemško govoreči turisti lahko imeli vsako nedeljo poleti bogoslužje v nemškem jeziku.

Msgr. Silvano Fain se je rodil leta 1921 v Krminu v furlanski družini. To mu je dalo tisto širino, ki je vsakemu dušnemu pastirju potrebna, saj je že mlad okusil, kaj je pomenil fašistični pritisk na drugače govoreče. Zato se je tudi dobro naučil slovenskega jezika, s katerim je občeval s slovenskimi ljudmi. V mašnika je bil posvečen leta 1944 v cerkvi sv. Adalberta v Krminu; posvetil ga je goriški nadškof msgr. Margotti. Po vojni je študiral v Rimu na papeškem sve-topisemskem inštitutu in prijatelj-

val s slovenskim duhovnikom in sošolcem Ljubom Marcem. Doktoriral je na teološkem inštitutu Angelicum v Rimu. Kot duhovnik je najprej deloval v semenišču, kjer je bil namestnik rektorja, že pri tridesetih letih pa je postal kanonik v Gorici. Leta 1957 je prišel v Gradež za župnika in se z vneoposvetil dušnopastirskemu delu. V obmorskem mestu je deloval celih 41 let. Ljudje so ga kmalu vzljubili zaradi njegove blage narave, iskrenega zanimanja za družbena vprašanja mesta in bogate kulture. Bil je tudi izobražen teolog. Leta 1990 je bil imenovan za kanonika bazilike sv. Marka v Benetkah; to imenovanje si zaslužijo le znameniti raziskovalci življenja in dela sv. Marka. Kako navezani so bili ljudje na msgr. Faina, je najbolj pokazal njegov svečani pogreb, ko se je za pokojnikom na božjo njivo napotila ogromna množica vernikov.

10

PO OBČNEM ZBORU GORIŠKIH SKAVTOV

V petek, 18. t.m., smo se voditelji Slovenskih goriških skavtov zbrali v Sovodnjah na rednem občnem zboru. Po maši, ki jo je daroval g. Marjan Markežič, smo se preselili v župnišče, kjer smo začeli z delom.

Tajnik SGS Mauro Leban je najprej pozdravil prisotne in uradno odprl občni zbor. Sledila je prva točka dnevnega reda, ki je predvidevala glasovanje o predsedstvu občnega zbora. Za predsednico je bila izvoljena Marlenka Žerjal, za podpredsednika Pavel Spazzapan, za tajnika pa Milko Di Battista. Predsednica občnega zbora se je skupaj z ostalimi članoma predsedstva zahvalila za imenovanje ter hitro uvedla poročila vejevodij o iztekajočem se skavtskem letu ter o poletnih taborih. Za vejo volčičev in volkuljic je prebrala poročilo Marlenka Žerjal, za izvidnike in vodnice Milko Di Battista, za roverje in popotnice pa Ivo Cotič. Po kratki razpravi je tudi ožje vodstvo podalo svoje poročilo in ponudilo odstop, ki je bil tudi sprejet. Ob tej priložnosti se je predsednica Marlenka v imenu Slovenskih goriških skavtov zahvalila bivšima načelnikoma Mirjam Černic in Julijanu Čavdku za opravljeno delo in vložen trud v letih njenega aktivnega vodenja; zahvala je šla tudi dolgoletnemu tajniku SGS Mauro Lebanu, ki ostaja na razpolago organizaciji tudi za naprej. Volitve novega ožjega vodstva so potekale takoj zatem. Voditelji SGS so s 16 glasovi za in 4 vzdržanimi izvolili Katjo Tommasi za načelnico, Iva Cotiča za načelnika, Marjana Markežiča za duhovnega asistenta ter potrdili Maura Lebana za tajnika. Po kratkem ploskanju je občni zbor nadaljeval delo s pregledom strukture SGS za naslednje leto.

V skavtskem letu 1998/99 bodo delovala tri krdela VV, in to v Gorici, Sovodnjah, Doberdobju; dve četi IV, Gorica in Sovodnje-Vrh-Doberdobj; en klan RP z noviciatom. Seja se je potem zaključila z zakusko, ki se je zavlekla pozno v noč.

MDB

4. OKTOBRA PRAZNIK ROŽENVENSKÉ MATERE BOŽJE V PODGORI

V Podgori se župnijska skupnost pripravlja na obred s procesijo v čast Rožnovenski Materi božji, ki bo v nedeljo, 4. oktobra, z začetkom ob 14.30. Procesijo v čast Mariji, ki se bo začela okoli 15. ure, bo vodil letošnji zlatomašnik g. Anton Prinčič.

BCTKB nuova banca di credito di trieste
nuova tržaška kreditna banka

z oktobrom
tudi v Gorici

Ul. Terza Armata

Ul. Stuparich

Ul. Trieste

mejni prehod
pri Vrtojbi

smer Trst

smer Tržič

ul.terza armata 200
tel.0481/524154

"TEGA DELA NE BI ZAMENJAL Z NOBENIM DRUGIM!"

DANIJELO DEVETAK

Edi Skok je v zamejstvu znan kot odlični tekmovalci v streljanju na glinaste golo-be. Še letos poleti je v Bologni dosegel napredovanje v najvišjo državno kategorijo. Poleg tega je 27-letni Edi tudi prizadeven in obetaven vinogradnik z Jazbin pri Števerjanu. Njegov dom leži na gričku, samem srcu Jazbin; tam še danes stoji večstoleten in lepo obnovljen gradič, nekdanj posestvo goriških grofov, danes last družine Skok. Ediju smo "ukradli" nekaj dragocene časa sredi njegove trgatve, ker smo hoteli ujeti nekaj trenutkov tega najpomembnejšega sezonskega opravila naših ljudi v Brdih.

Kaj lahko okvirno poveš o svojem delu?

Skupaj z mamo, sestro in stricem se ukvarjamo pretežno z vinogradništvom. Imamo deset hektarov zemlje s trtami na griču ob hiši, enega v ravnini na Prevalu, poleg teh pa še dva hektara zemlje, kjer sejemo koruzo, sojo, pšenico ali ječmen. Letno pridelamo približno od 400 do 600 hektolitrov vina.

Vino prodajate ali stekleničite sami?

Sami pridelujemo grozdje, nekaj ga prodamo na debelo, v zadnjih letih pa tudi stekleničimo sami. Gojimo tri vrste belega vina, in sicer sauvignon, sivi pinot in chardonnay. Od črnih vin pridelujemo merlot; zadnje leto smo

pripravili še nov vinograd te sorte. To pa zato, ker je na trgu veliko povpraševanje predvsem po cabernetu; tega pridelujejo po celem svetu, od Nove Zelandije do Kanade in Amerike. Merlot pa je dober, samo če prihaja iz točno določenih, manjših krajev. Eden od teh so tudi naša Brda. Zato vztrajamo z merlotom. Ta je zelo dober ne samo kot mlado vino, ampak tudi kot starejša ali *barrique*.

Vino prodajate tudi doma?

V glavnem se udeležujemo vinarskih sejmov. Najprej hodimo spomladi v Verono na Vinitaly, največji italijanski sejem, ki je obenem tudi eden največjih na svetu. V zadnjih dveh letih smo začeli obiskovati tudi avstrijski vinarski se-

jem v Salzburgu, ki je kar dober, sicer manj specializiran, toda privatniki ali predstavniki gostinskih objektov ga kar radi obiskujejo.

Kako ocenjuješ letošnjo trgatvo, ki se zate še ni končala?

Mislím, da bo letošnja trgatva prinesla kakovostno srednje dobro letino. Bilo je dosti dežja. Količina grozdja je še kar velika, kakovost ni odlična, je pa dobra. Upamo, da bo vreme zdržalo in da ne bo več deževalo. Zadnje dneve (povedano 18. t.m., op.p.) namreč dežuje skoraj vsak drugi dan, kar nam prinaša nemalo težav. Grozdje namreč začena gniti. Upamo, da bomo imeli še sončno vreme. Črno grozdje bomo tako pustili na trtah še 15-20 dni, kar

bo omogočilo boljše strukturo vina za dobro staranje.

Kar znaš o vinogradništvu, si se naučil doma ali si obiskoval strokovne tečaje?

Večino sem se naučil doma, ko je bil oče še živ. V vinogradu sem namreč začel delati, ko sem bil še prav majhen. Kasneje sem se udeležil tudi nekaterih tečajev, kajti niso vsi stari načini pridelovanja grozdja in izdelovanja vina dobri. Vmes so prišle še sodobne pridelovalne tehnologije, glivice, encimi, načini čiščenja vin, drugačne vrste fermentacije, kontrola pravilne temperature...

Imaš posebne načrte za prihodnost, kakšne sanje?

Sanje? Te so se začele uresničevati, ko smo leta 1991 začeli stekleničiti. Trenutno stekleničimo približno eno tretjino pridelanega vina. Vsako od zadnjih let širimo tudi naše tržišče, čeprav je to zaradi velike konkurence zelo težko. Trg iščemo tudi v sosednjih tujih državah, v Sloveniji, Avstriji, Nemčiji, pa tudi drugje.

Ti je to delo všeč? Zakaj?

Ne vem, zakaj mi je všeč. (Se zasmeje). Že od majhnega sem vedno rad delal med trtami. Že pri dveh, treh letih sem pravil: "Ko bom velik, bom kmet!" Delo je sicer zelo naporno. V zadnjih dneh, sredi trgatve, delam v kleti tudi od sedme ure zjutraj do treh, štirih ponoči. In vendar bi tega dela ne zamenjal z nobenim drugim!

SPOMIN NA ZASLUŽNEGA ŠTANDREŽČA

PRED 20 LETI JE UMRL ŠTANDREŠKI ORGANIST IN ZBOROVODJA FRANC LUPIN

Franc Lupin (drugi z desne spodaj), ob njem Emil Komel. Ob straneh Komelovi hčerki Pavlina (desno) in Helena (levo)

Pred 20 leti, 26. septembra 1978, so se v Štandrežu poslovili od Franca Lupina, ki je več kot 35 let orglal v domači cerkvi in vodil cerkveno in narodno petje. Rodil se je 3. avgusta 1893 v štandreški kmečki družini ob Tržaški cesti. Po osnovni šoli v domačem kraju je obiskoval slovensko kmetijsko šolo v Gorici. Rad bi nadaljeval študije, toda de-

lo na kmetiji mu tega ni dopustilo. Znanje, ki ga je pridobil na kmetijski šoli, je uveljavljal na domači kmetiji. Bil je stalno na tekočem glede sodobnih tehnik obdelovanja zemlje in gojenja povrtin. Dal je pobudo za ustanovitev kmečkega društva in mu nekaj let tudi predsedoval. Čeprav ga je delo na kmetiji zelo zaposlovalo, je našel čas za kultur-

no delo. Posebno ga je veselila glasba. Obiskoval je glasbenika Emila Komela na Placuti in se pri njem učil orgljanja. Štandreški župnik Josip Kosovel mu je dvajsetletnemu l. 1913 zaupal orgljanje in cerkveno petje. Vojna vihra ga je zanesla na rusko fronto, in ko se je spomladi 1919 vrnil domov, je takoj zbral skupino deklet in začel vaditi cerkveno in narodno petje. Ko je fašizem l. 1927 zatrl slovensko pesem, se Lupin tega ni ustrašil in nadaljeval s slovensko pesmijo predvsem v cerkvi, in to v vseh letih fašizma. Posebno se je veselil, ko so leta 1926 v štandreški cerkvi postavili nove mogočne orgle. Lupin je tudi uglašil nekaj Marrijinih pesmi in ročno razmnožil ogromno notnih zapisov. Da bi v dobi fašizma ohranil note, jih je skrival v čebelnjak. On in župnik Kosovel imata največ zaslug, da sta se v Štandrežu v času fašizma ohranili slovenska beseda in pesem.

Po letu 1950 se je posvetil narodnemu petju in več let vodil zbor Oton Župančič.

DP

Zaradi preoblike aktualnih člankov bomo drugi del članka *Doberdob in slovenski nagelobjavili* prihodnjič. Avtorju članka in bralcem se opravičujemo. /URED.

OBVESTILA

V ŽUPNIJSKI cerkvi v Štandrežu bo v petek, 25. t.m., ob 20. uri maša za organista in zborovodjo Franca Lupina ob 20-letnici smrti.

V SPODNJIH prostorih župnijskega doma v Štandrežu je odprta razstava fotografij, dokumentov in predmetov "Štandrež 1927-47". Ogljed je možen do ponedeljka, 28. t.m., ob delavnikih od 20. do 22. ure, v nedeljo od 9. do 13. ure.

ŠIRŠI ODBOR Zveze slovenske katoliške prosvete se bo sestel v četrtek, 1. oktobra, ob 20.30 na sedežu v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

ZIATAMAŠA v Zgoniku. G. Anton Prinčič, župnik v Jamljah in Dolu ter nekdanji župnik v Zgoniku, bo obhajal ponovitev zlate maše v Zgoniku v nedeljo, 27. t.m., ob 10.30. K slovesnosti vabi župnijska skupnost.

ROŽENVENSKA PROSECIJA v Podgori bo v nedeljo, 4. oktobra. Ob 14.30 rožni venec v cerkvi, ob 15. uri procesija po vasi.

ŽUPNIJA SV. Andreja vabi na romanje k Materi Božji v Peschiero del Garda (Madonna del Frassino) in izlet v Mantovo v ponedeljek, 12. oktobra. Cena 70.000 lir. Pojasnila in vpisovanje: Ema Lupin, tel. 21361.

DRUŠTVO JADRO prireja pod pokroviteljstvom občine Ronke dva tečaja slovenskega jezika za odrasle, ki bosta potekala enkrat

tedensko na sedežu društva v Romjanu v večernih urah. Informativno srečanje bo v ponedeljek, 19. oktobra, ob 20. uri na sedežu društva. Vpisovanje in pojasnila pri odbornikih društva ali v občinski knjižnici v Ronkah, tel. 0481-477205.

GORIŠKI MPZ Lojze Bratuž obvešča, da so se pričele pevске vaje, ki bodo v Kulturnem centru Lojze Bratuž vsak ponedeljek ob 19.30.

DAROVI

ZA ZAVOD sv. Družine namesto cvetja na grob pokojne Drage Turus družina Štekar iz Števerjana 150.000 lir.

ZA CERKEV v Števerjanu: družini Del Negro in Bergnach namesto cvetja na grob pok. Ivanu Terpinu 100.000; N.N. 50.000; N.N. 150.000; N.N. 50.000; N.N. 100.000; za oltarno mizo namesto cvetja pok. Mariji Maraž nekaj prijateljic 250.000; v dober namen N.N. 50.000; N.N. 50.000; N.N. 100.000; namesto cvetja pok. Karlini Karara Kranjc sestra in otroci 100.000 lir.

ZA CERKVENI pevski zbor v Števerjanu: Klara Terpin vd. Škorjanc 100.000 lir.

Ostali darovi prihodnjič.

ČESTITKE

Bivši sošolci čestitajo Eleni Anton in Luku Marassiju ob rojstvu prvorojenke PETRE.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA IN BIBLIOTECA STATALE ISONTINA

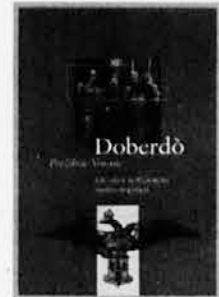
vabita na predstavitev romana

DOBERDOB

Prežihovega Voranca
v italijanskem prevodu

v četrtek, 1. oktobra
1998, ob 18. uri v
dvorani Državne
knjižnice v ulici
Mameli 12 v Gorici.

Sodelovala
bosta prevajalec
prof. Ezio Martin in
pisatelj Celso Macor.

ARS

GALERIJA ANNAMARIE DUCATON

Slikarko bo predstavil prof. Joško Vetrh.

Katoliška knjigarna, Travnik 25, Gorica,
petek, 2. oktobra 1998, ob 18. uri.

Vljudno Vas vabimo
na odprtje razstave

FILMSKI PROJEKT O PERSPEKTIVAH RAZVOJA DVEH GORIC

Arhitekti studia *Transbana-na architects* iz Gradca v Avstriji so dobili državno stipendijo za nadaljevanje projekta *Spremembazione*, ki so ga v Novi Gorici pripravili v okviru urbanistične delavnice na temu skladnega planiranja dveh mest na meji. Skupina arhitektov je že mesec dni nastanjena v Gorici in v teh dneh končuje filmski projekt o možnih perspektivah razvoja Gorice in Nove Gorice. Filmski načrt je zanimiva sociološka študija, ki temelji na intervjujih z mladimi z obeh strani meje. Načrt se je končal 23. t.m. z igro badmintona

pred železniško postajo, kjer je vlogo mreže odigrala državna meja.

NA PLACUTI JE UMRL RICCARDO LEGHISSA

V torek, 22. t.m., je bil pospremljen k večnemu počitku na goriško pokopališče Riccardo Leghissa. Pogrebna maša je bila v cerkvi na Placuti, saj je bil pokojnik, ki je v to župnijo tudi spadal, na Placuti dobro poznan. Nad petdeset let je tu imel mesnico, ki jo je z ženo upravljal do leta 1992, ko se je upokojil. Bog naj mu bo plemenit plačnik za vse dobro, kar je v teh letih znal deliti z ljudmi, ki so vedno radi zahajali v njegovo trgovino.

OB ZAČETKU POUKA V BENEČIJI

V ŠPETRSKEM ŠOLSLEM CENTRU TRETJINA ŠOLSKE POPULACIJE

ERIKAJAZBAR

Mesec september velja za mesec razmišljanja o zamejski šolski stvarnosti, kajti glas iz slovenskih učilnic se pojavlja predvsem v tednih ob začetku novega šolskega leta, ko lahko beremo raznorazne statistike, primerjave, številke ter besede o tem, kako se stanje na naših šolah spreminja (včasih tudi na bolje), kako učinkuje demografski padec na našo jezikovno skupnost in koliko slovenskih otrok prestopi vsako leto v italijansko šolo.

Kakšno je stanje v slovenski Benečiji?

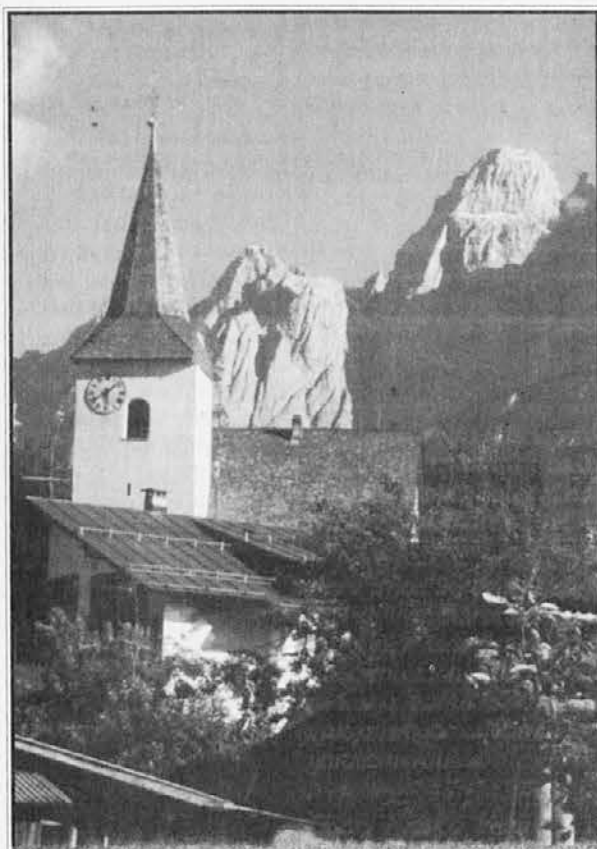
14. septembra je zaživel Dvojezični šolski center v Špetru. Po poletnem premoru je 81 osnovnošolčkov in 58 malčkov stopilo v novo šolsko leto, ki se že drugo leto začena v parificirani šolski strukturi. Šolsko središče (osnovna šola in vrtec) ostaja sicer zasebna struktura, vendar parifikacija s strani državnih oblasti pomeni priznanje pravice do slovenskega izobraževanja v videmski pokrajini. Spomnimo nadalje, da je omenjena struktura edina te vrste med Slovenci, ki živijo na Videmskem, in da kot taka skrbi tudi za pouk slovenskega jezika v tipanski šoli.

Slovenski dvojezični center v Špetru začena tudi letošnje šolsko leto z višjim številom otrok, kar velja za vrtec (+7) in za osnovno šolo (+3). Dvojezični vrtec bo letos obiskovalo 58 otrok, od kate-

rih je 24 vpisanih v prvi letnik, medtem ko bo v osnovno šolo stopilo 81 učencev, od katerih je 15 prvošolčkov.

Šolsko strukturo v Špetru tako obiskuje dejansko več kot tretjina šolske populacije v Nadiških dolinah. Zasluga za vsakoletne razveseljujoče številke nosi učno osebje, ki očitno ponuja beneškim staršem jamstvo resne in kvalitetne pedagoške ponudbe, nemajhno vlogo pa igrata pri teh podatkih tudi prebujanje in rast narodne zavesti pri beneških ljudeh, o kateri pišemo že nekaj časa.

Prvi dan pouka je bil v špetrski občini vesel, kljub slabemu vremenu. Na pobudo občinske uprave so namreč priredili srečanje šolske populacije vseh stopenj (približno 400 otrok-dijakov italijanskega vrta in osnovne šole, dvojezičnega centra, srednje šole in dveh licejev - pedagoškega in jezikovnega), staršev in učnega osebja v telovadnici srednje šole D. Alighieri v Špetru. Prisotnim je spregovoril župan Marinig, ki je podelil ravnateljem omenjenih šol tudi troje zastav - italijansko, evropsko in občinsko -, kajti novi zakonik določa, da morajo javne strukture ob državnih praznikih izobesiti italijansko zastavo. Ob njej bosta tako v Špetru viseli še "domača" in evropska, ki pomenita navezanost beneškega človeka na svoje korenine in na ideale združene Evrope.

OBVESTILO

SLOVENSKO KULTURNO SREDIŠČE PLANIKA iz Ukev prireja v sodelovanju z župnijo sv. Egidija in pod pokroviteljstvom občine Trbiž celovečni koncert v soboto, 26. septembra, ob 20.30 v farni cerkvi v Žabnicah. Z izbranim sporedom iz klasičnega repertoarja nabožne glasbe za zbor in venčkom ljudskih pesmi bo nastopil Akademski pevski zbor Tone Tomšič z ljubljanske univerze, ki ga vodi dirigent in tržaški rojak Stojan Kuret. Ker sodi APZ Tone Tomšič med najbolj kakovostne zборе v Sloveniji in Evropi, vabijo prireditelji, da se ljubitelji lepega petja tega izrednega glasbenega dogodka udeležijo v čim večjem številu.

Sredi največjega turistično-počitniškega vrveža so prve dni avgusta v Ovčji vasi predstavili zadnjo knjigo ukovškega župnika Maria Gariupa Valbruna (*Appunti per la storia*) s podnaslovom *Personae e vicende di un paese delle Alpi Giulie occidentali*. Čas za predstavitev je bil gotovo posrečeno izbran, saj bo ta knjiga dobrodošla ne samo domačinom, ki želijo spoznati zgodovino in kroniko svoje vasi, temveč tudi številnim letoviščarjem, ki poleti preživljajo počitnice v vasi pod Višem in Montažem.

To je že druga knjiga, ki jo Gariup posveča Ovčji vasi, saj je prva, *Valbruna / Ovčja vas*, izšla že leta 1986 in je edina doslej doživela tudi objavo v slovenskem prevodu. Od tedaj je Gariup krajem in proble-

matiki Kanalske doline posvetil še drugih osem knjig. Zelo odmevni sta bili predvsem knjigi o opcijah za tretji rajh in o dogajanju med drugo svetovno vojno.

Nova knjiga o Ovčji vasi, ki obsega 300 strani nekoliko večjega formata od prejšnjih, nikakor ni le razširjen ponatis prve, ki je sicer že zdavnaj razprodana. V njej bi moral biti zapisan moto: Raziskovanje se nadaljuje! Kajti za to v bistvu gre. Od objave prve knjige dalje namreč Gariup pridno stika po raznih župnijskih in drugih zasebnih in javnih arhivih in je tako v teh letih odkril mnogo gradiva tudi o zgodovinski in krajepisni problematiki, ki jo je že bil obdelal in tudi objavil. Vestno delo se je tudi še drugače obrestovalo. Mnogi ljudje, ki so prejšnje Gariupove knjige brali, so mu sami prinesli novo gradivo, predvsem slikovno, ki bi drugače ostalo neizrabljeno v zasebnih arhivih in se morda zgubilo, gotovo pa ne bi postalo vsem dostopno. Tako so v zadnji knjigi vse slike prvič objavljene. V novi knjigi je sicer avtor uporabil del gradiva iz prve knjige, saj bi bilo popolnoma nesmiselno, da bi ga ne, razporedil pa ga je popolnoma na novo in dopolnil s podatki, ki jih je v zadnjem desetletju še odkril. Kronika dogodkov je razumljivo le dopolnjena s podatki, ki jih je med tem dobil v drugih župnijskih knjigah v Kanalski dolini. Popolnoma nova pa so nekatera poglavja, recimo o manipulaciji nomenklature ali o t.i. *Personalstandu* ali zapi-

sku o duhovnikih, ki so od leta 1819 službovali v župnijah Krške škofije. Popolnoma novo je tudi poglavje o poglavitnih alpinističnih dosežkih v Viševi skupini ter organizaciji Gorske reševalne službe in pa seznam ponesrečenih alpinistov na tem območju.

Širše zanimanje za knjigo bo gotovo vzbudila tudi nova Gariupova domislica. V knjigi je namreč objavil tudi nekaj krajših zapisov in pesmi, ki so jih razni obiskovalci posvetili Ovčji vasi od Kugyja dalje. Končno so v posebnih okvirčkih podani bistveni življenjepisi nekaterih za vas pomembnejših ljudi. Opazna je tudi preglednejša grafična podoba stavkov, odstavkov in strani. Razvidno je, da si je avtor, ki na svoj računalnik sam postavlja strani, pri sestavljanju dosedanjih desetih knjig pridobil veliko izkušenj.

V uvodni besedi avtor opozarja, da knjiga nima akademskih ambicij, temveč je sestavljena le iz stotin podatkov, ki naj bi bili koristni za zapis bodoče zgodovine Ovčje vasi in Kanalske doline. In vabi tiste, ki bi ugotovili netočnost ali nepopolnost kakega podatka, da ga ovržejo ali dopolnijo. Najbolj pomembna pa se mi zdi misel, ki jo je avtor vključil v predgovor. Knjiga, da je "opis razvoja nekega prebivalstva, ki ne da bi se tega sploh zavedalo, prehaja iz nekega načina bivanja, govorjenja in mišljenja, v novega, povsem drugačnega od prejšnjega".

KOROŠKA

Ko zapustimo Trbiž, smo kar hitro v Št. Lenartu pri sedmih studencih, kjer se prične Rož. Na levi kraljuje po potrebu iz leta 1348 razklana gora Dobrač, na katere južnih pobočjih je po pripovedovanju domačinov zasutih več vasi iz časa, ko se je gora razklala in je velik del kamnite gmote zdrsnil proti Zilji. V Št. Lenartu je vredna obiska le farna cerkev.

Naslednja točka, ki jo obiščemo, je Baško jezero pod karavansko Kepo. Ustavimo se pri kapelici na severni strani jezera v vasi Brdo / Eck. Pod nami mimo počiva čarobno jezero, ki vsako leto privablja tisoče turistov. Pobočje pod Kepo je pobudnica pesmi Gor čez jezero, gor čez gmajnico. Sestavlja jo je župnik Treiber ob spominu na prodano domačo hišo med gozdovi in travniki tega pobočja. Zato žalostno ugotavlja: Zdaj ni več moj ljubi, dragi dom.

Pot nas pelje naprej proti Št. Jakobu. Tik pred vasjo se ustavimo v Št. Petru, kjer vodijo slovenske Šolske sestre petletno Višjo šolo za gospodarske poklice, ki je državno priznana, in enoletno Gospo-

JESENSKI SPREHOD PO ROŽU

Slovensko Koroško krasijo tri doline: Zilja, Rož in Podjuna. Lepe so in vredne enodnevnega sprehoda.

dinjsko šolo ter dvojezični otroški vrtec.

Na hribu nad Št. Jakobom opazimo župnijsko cerkev, do katere se lahko popeljemo z avtomobilom. Na pokopališču ob cerkvi velja naš prvi korak grobu pokojnega dr. Joža Basaja, nekdanjega predsednika Narodnega odbora za Slovenijo v letih 1944-1945. Na tem kraju počiva že 25 let. Po obisku groba se podamo v župnijsko cerkev in tam občudujemo slikarsko delo koroškega rojaka Valentina Omana. V predvorju opazimo spominsko ploščo Antona Janežiča, nekdanjega kulturnega delavca med Slovenci na Koroškem. V Št. Jakobu so bili doma tudi: pesnik Miha Andreaš,

Matija Ahacel - izdajatelj prve slovenske pesmarice z notami -, potem Valentin Janežič, pobudnik ustanovitve posojilnice v Št. Jakobu, in župnik Matej Ražun, ustanovitelj šolskega zavoda v Št. Petru.

Po obisku Št. Jakoba se lahko zapeljemo v bližnje Svatne, znano vasio iz turških časov,

kjer sta bila doma mladoporočenca Zala in Mirko, ki naj bi jo Turki na njun poročni dan odpeljali v sužnost.

Naše potovanje nadaljujemo v smeri Borovlje. Ustavimo se v romarskem kraju Podgorje / Maria Elend ter tam obiščemo župnijsko romarsko cerkev iz leta 1478, ki nas bo s svojim slogom, slikami in kipi gotovo navdušila.

Pri Podgorju pelje most čez Dravo v vasio Trebinja, kjer je bil rojen znani koroški skladatelj Pavel Kernjak. Hiša, kjer je kmetoval, še stoji in pred leti mu je slovenski oktet postavil pred hišo spomenik Mojcej - po tako imenovani pesmi.

Naslednji kraj, kjer se ustavimo, so Sveče. Tu se je rodil Andrej Einspieler, oče koroških Slovencev, rojen leta 1813. Bil je znan politik in velik narodno-prosvetni delavec ter soustanovitelj Mohorjeve družbe v Celovcu leta 1851. V Svečah pa je več let živel in delal priznani likovni umetnik France Gorše. Tam je tudi pokopan in naš prvi korak velja njegovemu grobu (na sliki desno), nato pa obiščemo njegov prehodni dom z delavnico in po-

membno vrtno galerijo z doprskimi liki znanih slovenskih kulturnih, političnih in verskih delavcev (na sliki levo Goršev kip za Einspielerja). Skozi Bistrico v Rožu ter še danes pretežno slovensko župnijo Št.

Janž kar hitro dospemo do dravskega mostu v vasi Rožentaura. Tu se na kratko ustavimo ter se spomnimo zadnje bitke med domobranci in partizani 10. maja leta 1945.

Potovanje po Rožu bomo zaključili v vasi Glinje, tri kilometre vzhodno od Borovelj. Na pokopališču najdemo dva množična grobova drug ob drugem. V prvem grobu leži trinajst partizanov, padlih v bitki za Borovlje 10. in 11. maja leta 1945. V drugem grobu počiva šestnajst oseb, med njimi verjetno večina slovenskih domobrancev in drugih beguncev iz Slovenije. Partizani so jih zajeli in jih v Otrovci pri Glinjah v noči na 13. maj pobili. Med trupli je bilo trinajst moških in tri ženske. Ko stojimo sredi med obema groboma, pomolimo Očenaš za njihov pokoj in tako sprejmemo ta kraj kot kraj sprave.

S tem zaključimo potovanje po Rožu. Obogateni z novimi vtisi in spoznanji se vrnemo domov morda v želji, da ob drugi priložnosti obiščemo tudi Ziljo in Podjuno.

CT

KRAJEVNE VOLITVE BODO POMEMBEN POLITIČNI DOGODEK

MARJAN DROBEŽ

Državni zbor je prejšnji teden na izredni seji najprej odločal o spremembah in dopolnitvah zakona o popotresni obnovi Posočja in o njegovem razvoju. Sprejeli so skoraj vse zahteve poslancev SDS in SKD ter tudi nekatere dopolnitve zakona, ki jih je predlagala vlada. Tako je zakon zdaj primernejši in bo nemara lahko zagotovil hitrejšo in bolj učinkovito odpravljanje posledic potresa. Zlasti pa naj bi vsem prizadetim do začetka zime zagotovili streho nad glavo. Minister za okolje in prostor Pavel Gantar je bil med razpravo, ki jo je neposredno prenašala državna televizija, sicer deležen ostrih kritik opozicijskih poslancev, češ da je glavni krivec za zamude in obotavljanja pri popotresni obnovi, vendar je na take trditve sproti odgovarjal, na nekatere dokaj prepričljivo. Zaradi tega si je tudi ohranil ministrski položaj in torej ne bo prisiljen odstopiti. Bolj zapletena pa je bila obravnava kritik ministrstva za šolstvo in šport, češ da se v njem dogajajo razne nepravilnosti in tudi materialna okoriščenja, za kar naj bi bil odgovoren oz. kriv minister v omenjenem resorju, Slavko Gaber. Svoje trditve so poslanci dokazovali z nepravilnostmi oz. goljufijami pri nameravani maturi nekega dijaka, ki za zrelostni izpit ni izpolnjeval pogojev, zanj pa je posredoval oče, ki je znan slovenski poslovnež in bogataš. Kaže, da je položaj ministra Slavka Gabra še zmeraj ogrožen in negotov, saj si poleg socialdemokratskih in krščanskodemokratskih poslancev za njegovo odstavitev prizadeva tudi SLS, torej stranka, ki sicer deluje v vladi.

Največji odmev v Sloveniji pa je vzbudila odločitev predsednika parlamenta Janeza Podobnika, da bodo lokalne volitve v nedeljo, 22. novembra. Njegov sklep političnih strank sicer ni presenetil, saj se na volitve povečini pripravljajo že več mesecev. To bodo druge volitve, ki bodo potekale po novi slovenski ustavi. Pomembno je nadalje, da bodo sestavni del postopka pri ustanavljanju 46 novih občin. Postopki za volilna opravila so se pričeli v sredo, 23. septembra. Zadnji rok za vložitve kandidaturo za nove župane in občinske svetnike je 28. oktober, torej 25 dni pred dnevom volitev. Na krajevnih volitvah v vseh 192 slovenskih občinah bo sodelovalo približno 16 tisoč kandidatov, ki bi radi postali župani ali občinski svetniki. Predsednik državnega zbora Janez Podobnik, ki je tudi župan občine Cerkno, je izjavil, da za to mesto ne bo več kandidiral. Hkrati z volitvami županov in občinskih svetnikov bodo potekale voli-

tve v svete krajevnih, vaških in četrtinskih skupnosti. V njih se bodo kandidati potegovali za okoli 6 tisoč prostih mest. Opravili pa bodo tudi volitve v občinske svete na območjih, kjer živijo pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti.

USTAVNO SODIŠČE ZAHTEVALO RAZDELITEV MESTNE OBČINE KOPER

Za presenečenje ob razpisu lokalnih volitev je poskrbelo ustavno sodišče Slovenije, ki je ugotovilo, da mestna občina Koper ni ustanovljena oz. njeno območje ni skladno z ustavo ter z zakonom o ustanovitvi občin in o določitvi njihovih območij. Državnemu zboru je dalo leto dni časa, da mestno občino Koper oblikuje v skladu z ustavo oz. da iz nje izloči naselja, ki vanjo ne sodijo. Na teh območjih bi ustanovili nove občine.

Ustavni sodniki so mestni občini Koper, ki ima okoli 47 tisoč prebivalcev, že tretjič rekli ne. Volivci pa so se takšnemu stališču uprli na treh referendumih, na katerih je več kot 90% upravičencev zahtevalo ohranitev občine v sedanjem obsegu. Ustavnemu sodišču sta pobudo za razdelitev občine dala Državljanska

pobuda Slovenska Istra in njen predsednik, odvetnik Danijel Starman.

Odločitev ustavnega sodišča je povzročila silovite odmeve in polemike v Kopru. Slišati je bilo celo pozive k državljanski nepokorščini, pohodu na Ljubljano in k drugim oblikam protestov zoper sklep ustavnega sodišča. Funkcionarji ZLSD, torej stranke, ki je že po tradiciji imela večino v lokalnih organih mestne občine Koper, so dajali tudi izjave, v katerih so menili, da odločitev ustavnega sodišča pomeni kršitev ustavnih in človekovih pravic ter svobodščin. Zagrozili so, da se bodo za zavarovanje svojih pravic obrnili na Evropsko sodišče za človekove pravice. Najbolj odločna je bila koprška županja Irena Fister, ki ji je sicer ZLSD odrekla podporo na pričakovanih volitvah 22. novembra. Dejala je, "da odločitev ustavnega sodišča predstavlja dokaz, da gre v primeru razsojanja o ustavnosti mestne občine Koper za odločitev politične narave in ne za varstvo ustavnega reda. Očitno se nekdo posmehuje referendumu, demokratični instituciji, s katero smo se že trikrat izrekli za to, da živimo v skupni občini. Ne morem ra-

zumeti, da tako visok sodni zbor, kot je ustavno sodišče, sprejme v obravnavo pobudo tako imenovanega Državlanskega foruma Slovenske Istre, organizacije, ki sploh ni registrirana, ki nima članstva in za katero vsi dobro vemo, da jo pooseblja en sam človek."

Ogorčenje in polemike, ki so po odločitvi ustavnega sodišča nastale v Kopru ter se bodo najbrž nadaljevale in še zaostrele, je poskušal umiriti Ciril Ribičič, poslanec ZLSD in strokovnjak za ustavno pravo. Dejal je, "da je ustavno sodišče sicer zelo pogumno poseglo z odločitvijo, da se mestna občina Koper razdeli na več območij oz. novih občin, pri čemer pa je treba vedeti, da je odločba ustavnega sodišča dokončna. Zaradi tega jo je treba spoštovati."

Odvetnik Daniel Starman, ki kandidira za novega sodnika ustavnega sodišča, je izrazil zadovoljstvo s sklepom ustavnega sodišča, ob tem pa kritiziral volivce v Kopru, "ki jim nikoli niso postregli s podatki o tem, kaj sploh je lokalna samouprava". Po njegovem predlogu bi Ankaran moral ostati v novi zmanjšani koprski občini, nove samostojne občine pa naj bi bile Škofije, Dekani, Marezige, Gračišče in Šmarje.

Spričo odločitve ustavnega sodišča na območju Mestne občine Koper 22. novembra ne bo volitev.

BOJ ZA SPODNJO RIŽANSKO DOLINO

SPOPAD MED GOLJATOM IN DAVIDOM

MILAN GREGORIČ

Že nekaj let buri duhove v Slovenski Istri razprava o krog primerne in načrte avtoceste (AC), ki bi upoštevala potrebe investitorja in hkrati obvarovala dragocen in edinstven prostor spodnje Rižanske doline pred nepotrebnim opustošenjem. Na vidiku je nov krog tega neenakopravnega, nedemokatičnega in nepoštenega spopada med Goljatom na eni strani (to je z denarjem "vodljivo" stroko in vsakršno politično močjo oboroženim investitorjem) ter Davidom na drugi, (to je peščico strokovno in materialno bosih ter politično povsem nevplivnih amaterskih funkcionarjev DS Dekani). Do prvega kroga spopada je prišlo, ko se je pred nekaj leti investitor pojavil v Dekanih z izrisano in s strani stroke in oblasti že povsem "pože gnano" inačico avtoceste, ki bi, umeščena med železnico in magistralno cesto, lepo podolgem razrezala to, približno kilometer ozko, dolino na tri tanke rezine. V ljudeh, opremljenih zgoj z zdravim kmečko pametjo, se je prebudil čut upora ter so skoraj dobesečno pregnali investitorja iz dvorane in avtocesto iz doline. Prizor se je ponovil čez kako leto, ko je investitor, spet v imenu stroke in višjih interesov (beri: denarja), poskušal na vsak način vsiliti odprto inačico trase po južnem pobočju tinjanskega hribovja in Kaštelirja. Sledili so dolgotrajni in mučni razgovori, iz katerih se je, v olajšanje nas vseh, rodil sporazum o daljšem tunelu mimo Dekanov. Vendar izgradnja avtoceste je začela požirati ogromno denarja. Na ljubljanskih obvoznicah so se prekoračitve predračunske vrednosti povzpele na 100%, na Trojanskem klancu pa kar na 150% in še čez. Opozicija v parlamentu je začela pritiskati, zahteva imenovanje posebne preiskovalne komisije in mnogi stolčki se majajo. Pritisk je bil, seveda, hitro prenesen navzdol in investitor je brez sramu in tehtne utemeljitve požrl svojo obljubo o dolgem tunelu. Skrit za "sklepom vlade" se sedaj skozi okno vrača v Dekane in Slovensko Istro z novim predlogom odprte variante, ki, čeprav opremljena z nekaj lepotnimi okraski (npr. krajši tunel za desni krak AC pod Kaštelirjem), ne more z ničimer prikriti, da gre za še bolj surov poseg v skoraj vse izredno ranljive sestavine tega prostora. Pozorno branje lokacijske dokumentacije namreč opozarja, da bodo negativni vplivi, v času obratovanja AC in še bolj v času njene izgradnje, pretežno "veliki" in

mestoma celo "prekomerni" in "neobvladljivi" in to v pogledu fizičnega posega v prostor, ambientalne in vidne kakovosti, turizma in rekreacije, kmetijstva, kulturne krajine, tal, vodnega režima, podnebja, varovalne in ekološke funkcije gozda, živega sveta v naravi idr. Očitno "brez zoba" stroka se je zadovoljila s tem, da je to povedala, zraven tega pa še vseprek pripravila omilitvene ukrepe in na določenem mestu malce sramežljivo priznala, da bi bil pravi oziroma "veliki omilitveni ukrep" potek avtoceste v dolgem predoru Dekani". Mimogrede pa so tako stroka kot tudi investitor prezrli neko "malenkostno" okolnost, ki pa jo prizadeto prebivalstvo neprestano poudarja kot bistveno, in sicer, da so Dekani s tem posegom vključeni med železnico in magistralno cesto na eni strani ter bodočo AC na drugi in povrh vsega še stravatizirani zaradi že desetletja trajajočih Iplasonih izpustov, o katerih škodljivosti danes nihče več ne dvomi.

Tako jim je z novo AC odvzet oziroma za zmeraj uničen edino preostali življenjski razvojni prostor ob vznožju tinjanskega gričevja in Kaštelirja. Prostor, ki je bivalno perspektiven in izredno privlačen tudi za širši Koper, saj kažejo trendi razvoja, da se bivalna naselja umikajo iz večjih industrijskih središč, kar bo jutri celotno območje od Luke navzgor do Bivja.

Vse to naj sedaj žrtvuemo na oltar nekaj milijard tolarjev (in politično omajanega položaja določenih struktur oblasti), in to regija, ki ustvarja toliko bencinskih tolarjev, da bi z njimi z lahkoto že davno sfinancirala ekološko povsem dostojno izvedbo cestnega omrežja na celotnem svojem teritoriju in zraven tega še prispevala razliko za mnogo bolj potratne odseke druge.

Kdo in s kakšnimi argumenti si bo ob vsem tem še upal stopiti pred ljudi, ki niso samo izgubili vero v stroko, ampak so bili celo dobesečno politično izigrani. Je morda investitor v tem neenakem boju računal tudi na učinek izčrpanja? Sodi mogoče k temu tudi odprtje razprave oziroma razgrnitev dokumentacije sredi najbolj vročega poletja? Je za reševanje nekaj milijard tolarjev res vse dovoljeno? Bo matična občina ob vsem tem res zgolj stala pasivno ob strani? Kako si lahko to dovolimo v času, ko je na splošno prevladalo spoznanje, da ne more biti višjih koristi, kot je zaščita človeka in njegovega bivalnega okolja?

TUDI V OBMEJNIH KRAJIH SLOVENIJE CENEJŠI BENCIN?

Podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik je v zadnjem času že nekajkrat napovedal, da bo vlada znižala cene bencina v obmejnih krajih z Italijo, s čimer naj bi na bencinske črpalke spet privabili italijanske kupce. Podrobnosti o omenjenem predvidenem ukrepu ni navedel. Medtem pa je Evropska komisija zavrnila pritožbo Slovenije, češ da nižje cene bencina v deželi Furlaniji-Juljski krajini pomenijo nelojalno konkurenco slovenskemu tržišču. O tem je v Vidmu spregovoril tudi evropski komisar Mario Monti, ki je dejal, da cene bencina v Furlaniji-Juljski krajini niso nižje od cen v Sloveniji in torej ne obstaja nelojalna konkurenca.

Medtem je evropska komisija uvedla protidampinški postopek, ki zadeva uvoz težke nerjaveče pločevine iz Slovenije. V obrazložitvi ukrepa je rečeno, da je evropska komisija 3. avgusta letos prejela pritožbo evropskega jeklarskega združenja (Eurofer), po kateri naj bi uvoz pločevine iz Slovenije in iz Južne Afrike temeljil na nizkih cenah oz. na dampinški praksi. S tem bi bila lahko industriji v državah EZ povzročena velika škoda.

V okviru soočanj med Slovenijo in EZ, ki potekajo na nekaterih področjih, posredujemo izjavo ministra za evropske zadeve Igorja Bavčarja, da bo Slovenija poskušala podaljšati rok za zaprtje brezcarinskih prodajal v obmejnih krajih. To zadevo je v intervjuju, objavljenem v zadnji številki slovenske turistične revije *Lipov list*, obravnaval tudi Janko Razgoršek, minister za malo gospodarstvo in turizem. Na vprašanje časnika: "ali so v Bruslju res tako odločni v zahtevi, da mora Slovenija prostocarinske prodajalne zapreti v prihodnjem letu, in ali Slovenijo pri tem morda kdo izsiljuje, npr. Avstrija in Italija, je odgovoril: "Slovenija ne popušča pred kakršnimkoli pritiski. Stališče vlade je, da bomo spoštovali datum 1. julij 1999, seveda če ne bo prišlo do drugečnega dogovora znotraj EZ. Tudi nekatere članice EU so proti zaprtju svojih brezcarinskih prodajal. Če drugi ne bodo, tudi Slovenija teh prodajal ne bo zapirala. Pri tem gre za pomembno vprašanje, saj je prodaja v brezcarinskih prodajalnah v Sloveniji lani znašala 130 milijonov dolarjev."

M.

LETNI KONCERT
ZBORA ISKRA

LEPA PESEM Z BOVŠKEGA

Prijeten glas pevk Komornege zbora Iskra iz Bovške navdušuje poslušalce že peto leto. Neprestano, skupaj z ustanoviteljem in umetniškim vodjem Ambrožem Čopijem, usmerjajo svoje moči in dobro voljo k dvigu kvalitete. Zato so zaslužno visoko na lestvici ženskih pevskih zborov v Sloveniji. Od leta 1996 se tudi predstavljajo na prireditvah desetih najboljših primorskih zborov.

Letošnje peto obletnico delovanja praznujejo z velikim zadovoljstvom nad doseženimi uspehi in z upravičenim optimističnim pogledom v prihodnost. Jubilej so obeležili z letnim koncertom, s katerim vsa leto predstavljajo, kar so se novega naučili. Prebivalci bovške občine so jim hvaležni, da s pesmijo ne le bogatijo in dvigajo lokalno kulturno raven, ampak jih tudi predstavljajo drugod po Sloveniji in v tujini.

V prihodnosti načrtujejo tekmovanje na Naši pesmi 99 v Mariboru, katerega Zlata plaketa predstavlja vstopnico med najboljše evropske zборе. Potem je že dlje časa načrtovana turneja po Angliji. Zagotovo pa ne bodo manjkali na jubilejni 30. reviji Primorska poje in ostalih krajevnih prireditvah, saj imajo svojo zvesto domačo publiko še posebno radi.

ANA MIHELIČ

13

ČETRTEK
24. SEPTEMBER
1998

SDGZ / GOSTINSKA SEKCIJA

SEJA GOSTINCEV V NOVI SEZONI

Pred dnevi se je prvič sestel v Križu novi odbor gostinske sekcije, ki je izšel iz nedavnega občnega zbora gostincev SDGZ. Namen sestanka je bil opredeliti glavne postavke za bodoče delovanje sekcije v novem mandatnem obdobju. Gostinci so najprej počastili spomin pokojnega Neva Crobattija: bil je med najbolj vzornimi in razgledanimi predstavniki stroke in odbora.

Novi predsednik gostincev Niko Tenze je poročal o stikih s sorodnimi operaterji na slovenski strani in tudi z novim vodstvom Podjetja za turistično promocijo v Trstu.

Na dnevnem redu so nato bile informacije o dejavnostih v Sloveniji: udeležba na mednarodnem obrtnem sejmu v Celju in na tradicionalnem gostinsko-turističnem zboru Obrtne zbornice Slovenije, ki bo letos 21. in 22. oktobra v Rogaški Slatini, delovno srečanje s primorskimi gostinci v okviru OZS.

Druga pomembna točka je bila problematika novih obveznosti, ki jih vpeljuje odlok 155/97 glede higiene živil v javnih obratih, t.i. HACCP. SDGZ je že pripravilo več srečanj na to temo, v najkrajšem času pa se bo aktiviralo za izpolnjevanje predvidenih

določb, ki so v breme gostincev, trgovcev, prevoznikov in drugih podjetnikov glede živil.

Razvila se je tudi zanimiva razprava o vlogi Združenja in doprinosu članov. Združenje lahko učinkovito odgovarja na potrebe članov le, če ti ustrezno posredujejo organizacijske probleme in pa možne rešitve in predloge.

Na koncu so se spregovorili o poklicnih tečajih za gostinsko stroko, ki jih ima na programu SDZPI. Tečaj za upravljanje gostinskega obrata, ki naj bi bil kakovostno profiliran, bi obiskovali v glavnem mladi družinski člani in sodelavci, ki prevzemajo vodilne odgovornosti. Zavod za poklicno izobraževanje je obvestil gostince, da je še nekaj prostih mest za prvi letnik tečaja za kuharje. Upoštevajoč pomanjkanje kuharjev in drugega strokovnega kadra v naših gostilnah, bi bil priporočljiv in zelo perspektiven obisk tečaja. Gostinska sekcija SDGZ poziva mlade brezposelne, ki imajo smisel za delo v kuhinji, naj se nemudoma vpišejo na kuharski tečaj, saj imajo stvarne možnosti za zaposlitev. Za informacije lahko kličejo na tajništvo SDGZ (040-362949) oz. SDZPI (040-566360) v Trstu.

OPRAVLJENA ŽE POLOVICA TRGATVE

OBETAVNA TRGATEV NA PRIMORSKEM

V vseh vinogradniških oz. vinorodnih središčih v Sloveniji, tako tudi na Primorskem, je letošnji pridelek grozdja, že tretje leto zapored, obilen. Ob trgatvi v Vipavski dolini, na Krasu, v Goriških Brdih in Slovenski Istri ugotavljajo, da je kakovost pridelka dobra, ponekod celo nadpovprečna.

Po podatkih, ki jih je posredovala vinogradniška in vinarška izvedenka pri Kmetijskem zavodu v Novi Gorici Andreja Škvarč, naj bi pridelek grozdja na Primorskem letos znašal skupaj okoli 50 tisoč ton. Od tega bo grozdja rdečih sort približno 21 tisoč ton, tistega belih sort pa okoli 29 tisoč ton. Predelovalne vinske kleti na Dobrovem v Goriških Brdih, v Vipavi, Sežani in Kopru bodo kljub večjim količinam neprodanega vina, ki jih hranijo, odkupile in predelale ves pridelek grozdja, ki ga bodo ponudili vinogradniki. Mnogi med njimi, zlasti na Vipavskem in v Goriških Brdih, so se v zadnjih letih poskušali osamosvojiti, tako da so sami ali v skupinah predelovali grozdje in svoja vina stekleničili. Toda v razmerah in pogojih vinske krize se vračajo v velike predelovalne kleti, ki laže in uspešneje nastopajo na tržišču.

V slovenskih predelovalnih vinskih kletah so spričo velikih zalog neprodanega vina letnika

1997, ki naj bi znašale okoli 40 milijonov litrov vina, odkupne cene grozdja znižali za približno 20%. V Goriških Brdih pa je Kmetijska zadruga odkupne cene lanskega pridelka, ki še niso bile izplačane, znižala celo za 40%. Grozdje letošnjega pridelka v vinski kleti na Dobrovem odkupujejo povprečno po 86 oz. 89 tolarjev za kg. Novi direktor tamkajšnje vinske kleti Silvan Peršolja je opozoril, da prihaja do velikih neskladij pri cenah. Klet na Dobrovem npr. prodaja vina po povprečni ceni 340 tolarjev za liter, v gostiščih in trgovinah pa vina prodajajo povprečno po 1.200 tolarjev za liter.

Vinsko krizo še pogloblja obveznost Slovenije, da bo v okviru trgovinskega sporazuma z Makedonijo iz te države letos uvozila 22 milijonov litrov vin. Na makedonski strani ne sprejemajo slovenskih predlogov, da bi izvozno kvoto znižali. Če bi Slovenija enostransko zavrnila uvoz te količine vina, bi kot protiukrepe zmanjšala Makedonija uvoz živilskih in industrijskih izdelkov iz Slovenije. O razsežnostih sedanje vinske krize priča tudi neuradna vest, da se na nekaterih vinogradniških območjih v Sloveniji (ne na Primorskem) pojavljajo celo težnje, da grozdja letos sploh ne bodo potrgali. Ostalo naj bi torej na tržah, vlada pa naj bi prizadetim vinogradnikom izplačala odškodnino.

M.

ITALIJANSKO PRAVO

DRUŽINSKO PRAVO IN SODOBNI IZZIVI (2)

DAMJAN HLEDE

Kot smo že zadnjič omenili, je družina, ki je osnovana na zakonski zvezi, predmet izrecne pravne obravnave in močne ustavnopravne zaščite. V tem našem sprehoju med normami in razsodbami, ki zadevajo družino kot predmet osebnostnih in premoženjskih pravic, pa se bomo najprej nekaj časa zaustavili ob družbenem pojavu, ki je nekako konkurenčen, alternativen družini, ki je osnovana na zakonski zvezi. Gre za **izvenzakonske skupnosti**, ki jih je v Italiji, po podatkih Istituta, več kot 55.000. Obravnavali jih bomo takoj na začetku, ker so predmet velike razdvojenosti v pravni doktrini in sodni praksi, kar je navsezadnje le odsev v družbi prisotne kulturne razdvojenosti. Poleg tega pa moramo upoštevati dejstvo, da zakonski predlogi, s katerimi skušajo nekatere parlamentarne skupine doseči izrecno okvirno pravno priznanje izvenzakonskih skupnosti, temeljijo na nekaterih stališčih, ki so s pravnega vidika nevzdržni. Treba jih bo zato osvetliti v luči pojma pravno priznane družine kot skupnosti, ki temelji na zakonski zvezi.

Izvenzakonskih skupnosti namreč naša pravna ureditev ne priznava izrecno in globalno. V različnih zakonih najdemo le posamezne norme, ki

omenjajo v izvenzakonski skupnosti živeče posameznike in jim v tem oziru namenijo nekatere pravice zgolj premoženjske narave. To so le znamenja, po katerih razumemo, da gre za pojav, ki ga zakonodajalec v mnogih slučajih, zaradi njegove številčne obsežnosti, res ne more ignorirati. Če pa že sprejmemo nujnost zakonske ureditve izvenzakonskih skupnosti, se moramo najprej vprašati, za kakšno pravno priznanje naj v tem primeru gre in na podlagi kakšnih bistvenih značilnosti mora to priznanje biti v skladu z nujno diferenciranim pravnim varstvom družine, ki temelji na zakonski zvezi.

Vprašanja, ki se s pravne vidika postavljajo z ozirom na izvenzakonske skupnosti, pa se vijejo med naslednjimi dilemami: ali so na podlagi obstoječe ustavnopravne ureditve izvenzakonske skupnosti sploh možne? Kakšen sistematski pravni pomen gre pripisati posameznim razpršenim normam, ki jih izrecno upoštevajo? Ali lahko nekatere norme civilnega zakonika, ki so namenjene zakoniti družini, veljajo tudi za izvenzakonske skupnosti? Kakšna naj bo navsezadnje njihova okvirna pravna ureditev, če že priznamo, da je res potrebna?

DALJE

14

ČETRTEK
14. SEPTEMBRA
1998

KMETIJSTVO

NAŠA BANKA JE VSELEJ PREDSTAVLJALA OPORNO TOČKO ZA TUKAJŠNJE KMETE IN TUDI DANES IMA POSEBEN POSLUH ZA POTREBE KMETOVALCEV, KATERIM NUDI VRSTO STORITEV IN FINANČNIH PRIJEMOV ZA VODENJE DEJAVNOSTI

TEKOČI RACUN
z možnostjo vezave
raznovrstnih storitev

POSJILA
za vodenje kmetijskega obrata
za kmetijsko opremo in naprave
za izboljšanje kmetijskih obratov

Na osnovi dogovora z Deželo Vam Banka omogoča dostop do vseh oblik finansiranja po znižanih obrestnih merah, ki jih predvidevajo posebni deželni zakoni.

BANCAGRICOLA
KMEČKA BANKA

Obrestne mere in ekonomski pogoji so nakazani na "Informativnih analitičnih listih" na razpolago pri naših okenih.

EVRO: NAŠA NEZNANKA (3)

MARA PETAROS

KAJ PA PODJETJA?

Z uvajanjem evra se bo razširilo tržišče. Podjetja ne bodo več delovala samo na državnem ozemlju, pač pa se bo območje njihovega delovanja razširilo na celotno Evropsko skupnost. To pomeni po eni strani, da bodo imela na razpolago veliko več potencialnih kupcev, ki se bodo odločali za nakup določenega proizvoda, po drugi strani pa pomeni, da se bodo morala podjetja soočiti tudi na domačem trgu z veliko večjo konkurenco kot prej. Ti novi delovni pogoji pa predstavljajo za vsako podjetje velik izziv, uspešnost vsakega posameznega podjetja pa bo odvisna od njegove možnosti prilagajanja na novo stvarnost. Pri tako ostri konkurenci bodo morala podjetja spremeniti svoje strategije nastopanja, prilagoditi svoje proizvode evropskim standardom, ustvariti primerne distribucijske mreže in omrežje za pomoč kupcem. Seveda bodo pri vsem tem imeli prednost tisti proizvajalci, ki se bodo prvi prilagodili novi stvarnosti in ki bodo znali izkoristiti vse prednosti novega tržišča. To pomeni, da bodo morala prilagoditi svoje podjetje novim zahtevam, tako da bo postalo bolj učinko-

vito. Izvedenci menijo, da je prav ta problem, s katerim se bodo soočala italijanska podjetja, medtem ko bo problem knjigovodstva le obrobne značaja.

Italijanski ekonomisti že opominjajo mala in srednja podjetja, banke in javno upravo, da se ne dovolj hitro pripravljajo na novo stvarnost in da so s temi pripravami dokaj v zamudi. Zaostanek v primerjavi z drugimi evropskimi državami je predvsem v pomanjkljivi informaciji in formaciji osebja, v skromnih storitvah, ki jih nudijo svojim strankam, in v majhnem pomenu, ki ga pripisujejo prehodu z ene valute na evro. Italijanska podjetja niso namreč še dojela pomena in možnosti, ki jim jih prinaša uvedba skupne valute, ter zaradi tega še vedno odlašajo s prilagajanjem svojih proizvodov na evropski standard. Po neki raziskavi, ki jo je naročil italijanski urad za mednarodne odnose (ICE), naj bi kar 50% italijanskih podjetij še vedno gledalo in čakalo, kaj jim bo prinesla prihodnost; za primerjavo z drugimi evropskimi državami lahko vzamemo Nemčijo, kjer se te "tehnike prilagajanja novi stvarnosti"

poslužujeta le 2% vseh podjetij. Zaradi svojih pomanjkljivosti tvegajo italijanska podjetja, da bodo na novem trgu poražena. Ravno tako počasni in oklevajoči so bančni zavodi, posebno na jugu Italije.

V knjigovodstvu vsakega podjetja prehod z državne valute na evro ne bo prav neboleč in brez stroškov. V naslednjih dveh letih bodo podjetja imela možnost, da postopoma uvajajo novo valuto. Od 1. januarja 1999 bodo podjetja lahko izražala cene v obeh valutah. Temu primerno bodo morali prilagoditi svoje blagajne in računalnike, saj bodo morali vsaj delno voditi knjigovodstvo v obeh valutah. Če bo stranka hotela, ji bo moralo podjetje izdati račun v evrih, sama pa bo lahko plačala v državni valuti, če bo plačala v gotovini ali v evrih, če bo plačala s čekom, kreditno kartico, virmanskim prenosom ipd. Velika italijanska podjetja, ki veliko delajo z evropskimi podjetji, so že začela pripravljati nove računalniške sisteme, ki naj bi jim pri tem prehodu pomagali. Sicer pa italijanski izvedenci predvidevajo, da bo uvajanje evra prineslo podjetjem približno 60 tisoč milijard lir dodatnih stroškov. V ta znesek so vključili vrsto izdatkov, od novih blagajn, novih računalniških sistemov za vodenje knjigovodstva pa do formacije uslužbenec, novih promocijskih dejavnosti ipd.

DALJE / STRAN 15

GOSPODARSTVO

S 14. STRANI

KAJ PA PODJETJA?

Poleg večjih izdatkov pa predstavlja velik problem tudi predvideno zmanjšanje prihodkov. Predvsem drobnotrgovinska podjetja predvidevajo, da se bodo v letu 2002 drastično zmanjšale porabe, kar bo odvisno od manjše nagnjenosti k nakupom potrošnikov. To pomeni, da bodo potrošniki kupovali manj samo zato, ker se jim bo zdela plača, izražena v evrih manjša od plače, ki je izražena v lirah, v resnici pa bo kupna moč plače ostala vedno enaka.

S podobnimi težavami se ubadajo tudi posamezne občine, ki se bodo morale, kot vsa podjetja, tudi same prilagoditi novim pogojem dela. Javni uradi v Italiji bodo že od 1. januarja 1999 pri svojem poslovanju uporabljali obe valuti, vsaka posamezna stran pa se bo lahko odločila za lire ali za evre, pa čeprav bodo vodili knjigovodstvo do leta 2002 samo v lirah. Javna uprava, predvsem zakladno ministrstvo, bo doživela velike spremembe: izolirati je treba osebe, ki bo za to skrbelo, izdelati primerne tiskovine in določiti menjalne tečaje med lirami in evri. Za italijanske razmere bo verjetno še najtežje primerno predelati obrazce za davčne prijave. Izvedenci so že sestavili program, po katerem naj bi bil prehod izveden. Najvidnejšo vlogo pa bodo pri tem procesu imeli pokrajinski uradi za evro, ki so jih ustanovili v vsaki pokrajini. Ti imajo prvenstveno nalogo, da informirajo prebivalce in da izšolajo javne uradnike, saj bodo novi delovni pogoji dokaj spremenjeni. Občine in celotna javna uprava bodo morale spremeniti knjigovodski sistem, da bodo lahko kos novim knjigovodskim zahtevam. Pri vseh težavah, ki jih srečujemo v podjetjih, pa naletimo v tem primeru še na togost javnih uradov, ki le s težavo sprejemajo novosti. Tudi v tem primeru beležimo največji zaostanek pri občinah in krajevnih upravah na jugu Italije, kjer občinske uprave vračajo vso krivdo za zaostanek prav na pokrajinske urade za evro.

V VIDMU 45. SEJEM SODOBNI DOM

Od 26. septembra do 5. oktobra bo na sejmišču v Vidmu potekal 45. vsedržavni sejem Sodobni dom (Casa moderna). To je pomembna sejemska pobuda, ki jo vsako leto obišče okoli 150.000 ljudi, fakturira pa dve milijardi lir. Letos bo sodelovalo preko 500 razstavljalcev iz Italije in Avstrije, levji delež pa bosta imeli pohištvo in gradbeništvo. Stekle bodo tudi številne druge pobude, kot npr. posveti o pohištvenem trgu, zakonodaji, varnosti idr. Združenje obrtnikov bo imelo običajno srečanje in potekal bo pokrajinski občni zbor mladih podjetnikov. Poseben razstaveni prostor Casa e design bo posvečen oblikovanju hišne notranjosti in pa prvi zgodovinski razstavi furlanskega poljnega oz. podloženega pohištva.

JADRANJE

25 LET KLUBA ČUPA

Za ljubitelje jadrnanja in pomorstva bo sobota, 26. t.m., slovesno obeležen dan. V Sesljanu bo namreč potekala proslava 25-letnice Jadranskega kluba Čupa.

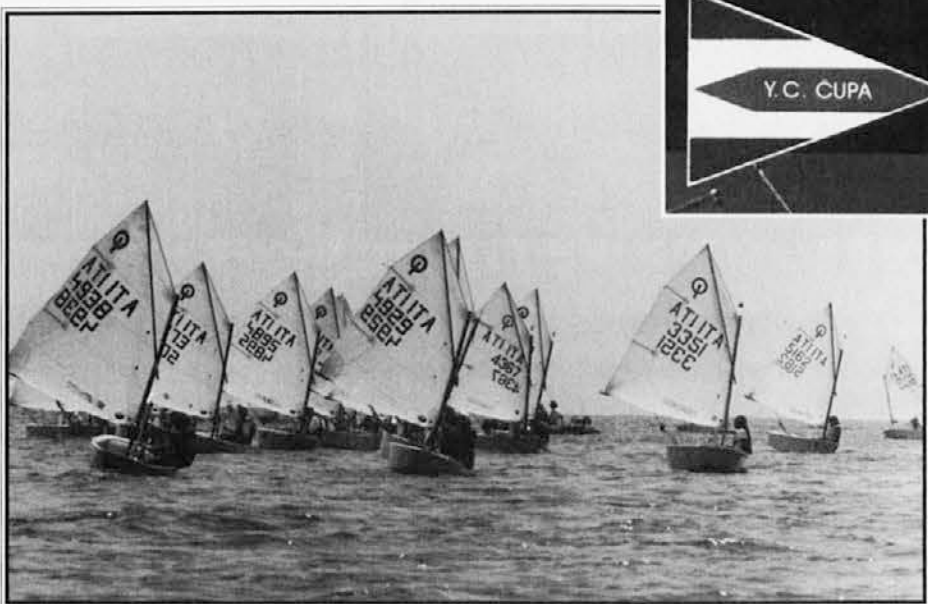

FOTO S. GRASSO

Čupa je poleg Tržaškega pomorskega kluba Sirena eden od dveh slovenskih pomorskih klubov na Tržaškem. Uradno je nastala 12. maja 1973 z imenom Slovenski pomorski klub, prvi predsednik pa je bil Niko Kosmina. Člani kluba so si izbrali in s prostovoljnimi delom uredili sedež v Seslanskem zalivu, leto zatem pa so stekli prvi jadranski tečaji (vodil jih je prof. Franko Drasič), obenem pa je začel klub prirejati društvene regate.

Tečaji so se izkazali za zelo uspešne. Vodili so jih nekateri znani slovenski jadranci (naj omenimo samo Dušana Puha, čigar ime je povezano s slovensko jadrnico Gaja Legend, večkratno zmagovalko Barcolane). Klubovsko "brodovje" se je z leti večalo in dopolnjevalo z novimi tipi jadrnic, leta 1982 pa so člani na izrednem občnem zboru sklenili preimenovanje Slovenskega pomorskega kluba v Jadranski klub Čupa. Leta 1985 je Nika Kosmino na predsedniškem mestu zamenjal Gorazd Vesel, leto kasneje pa je bilo društvo sprejeto v italijansko jadrano zvezo FIV. V obdobju Veselovega predsedovanja je prišlo do nastanka prve tekmovalne ekipe v razredu optimist, ki so jo sestavljali Mitja Bužan, Igor Marušič in Dani Toscano. Pri Čupi je ves čas sodelovalo več priznanih trenerjev in pomorščakov: poleg omenjenega Dušana Puha gre tu omeniti kapitana Bruna Volpija Lisjaka (avtorja knjige o slovenskem tržaškem pomorskem ribištvu), Damjano Kralj, Igorja Bogatca, v zadnjem desetletju pa npr. Davida Poljšaka, Maurizia Benčiča, Nika Kojanca idr. Jadranski klub Čupa je v tem obdobju navezal tudi stike z italijanskim jadrnim klubom Pietas Iulia, ki ima prav tako sedež v Seslanskem zalivu. Stiki so se še okrepili potem, ko je leta 1989 postal predsednik JK Čupa Marino Košuta. V to obdobje spadajo večje manifestacije, kot npr. nočna regata Sesljan-Piran-Sesljan iz leta 1992, organizacija pokala Primavela leta 1996 ter Primavela in To-

polino maja letos (na sliki), predvsem pa zavidljivi rezultati zlasti Čupinih mladih jadrancev. Pri tem gre vsakakor omeniti Johano Križnič, ki je prav pred dobrima dvema tednoma postala vsedržavna mladinska prvakinja v razredu europa.

Slovesna proslava ob 25-letnici bo, kot že rečeno, v soboto, 26. t.m., z začetkom ob 16.30 na klubskem sedežu v Seslanskem zalivu. Poleg slavnostnega govora, nastopa otroškega pevskega zbora udeležencev poletnih jadranskih tečajev, pozdrava župana

in podelitve priznanj zaslužnim članom bo na sporedu tudi splovitev in blagoslovitev nove čupe, značilnega čolna, ki so ga slovenski ribiči na Tržaškem uporabljali okoli tisoč let. Klub je ob 25-letnici izdal tudi priložnostno brošuro, ki jo je uredil Mitja Bužan. Od ponedeljka, 28. t.m., pa bo v prostorih TPK Sirena v Barkovljah na ogled razstava o slovenskem ribištvu na Tržaškem, ki jo je pripravil kapitan Bruno Volpi Lisjak in ki jo bosta skupaj postavila klub Sirena in Čupa.

IŽ

KAJAK

PRIHODNJO NEDELJO BO 13. SOŠKA REGATA

VILI PRINČIČ

V nedeljo, 13. septembra, bi morala potekati po Soči vsakoletna Soška kajakaška regata, letos že 13. po vrsti. Zaradi obilice dežja, ki je neusmiljeno padal ves sobotni popoldan in je prenehal le pozno ponoči, je Soča tako močno narasla, da so bili organizatorji letošnjega mednarodnega kajakaškega spusta prisiljeni odpovedati prireditve. V takih razmerah bi se lahko po deroči vodi spustili le najbolj veščiji kajakaši, vendar je narava prireditve taka, da se regat udeležujejo predvsem veslači-rekreativci, ki jim spust pomeni predvsem družabnost in prijateljsko srečanje med ljudmi z obeh strani državne meje. Ker so regate z leti postale množične obsejne prireditve z udeležbo, ki gre v stotine in so namenjene prav rekreativcem, menimo, da sta prireditelja, KK Šilec iz Gorice in KK Soške elektrarne iz Solkana, pravilno ocenila položaj in po dvanajstih letih uspešnih izvedb prvič odpovedala priljubljeni spust. Naj omenimo, da se je lanskega, osem kilometrov dolgega spusta, udeležilo 215 veslačev, kar je za to športno-rekreativsko zvrst prav rekorden doseg. Že dan po odpadli prireditvi se je zbral pripravljalni odbor in odločil, da bo 13. regato spravil pod streho,

pa naj stane, kar stane! Padla je torej odločitev, da bo živopisna kolona plovil krenila proti Podgori v nedeljo, 27. septembra.

Ljubitelji kajakaštva naj se torej zberejo pri Čolnarni Kajak kluba "Soške elektrarne" v Solkanu (pod jezom) ob 10. uri, nakar bo ob 11. uri sledil start.

Kot je že v navadi, bo cilj postavljen pri ločniškem mostu pri Podgori na južni strani Gorice. V Kulturnem domu A. Paglavca v Podgori bo soorganizator pobude, Kajakaško društvo Šilec iz Gorice, pripravilo zaključno prireditev s podelitvijo pokalov in plaket skupinam z najmanj 7 udeleženci. Vsi udeleženci bodo prejeli spominsko majico, poskrbljeno pa bo tudi za družabnost ob krožniku "paššute" in kozarcu vina. Prijave sprejemata oba organizatorja, možni pa so tudi vpisi na samem startu, kjer bodo udeleženci prejeli poseben vpisni kartonček, ki jim bo po končani prireditvi služil za prepustnico za ponoven prehod državne meje na mejnem prehodu Solkan.

Na koncu pa še opozorilo organizatorja: vsi udeleženci regate vozijo na lastno odgovornost. Čolne morajo imeti nepotopljive, na sebi pa morajo nositi rešilne jopiče.

AMATERSKI NOGOMET

START TUDI ZA NAŠE NOGOMETNE EKIPE

V nedeljo, 20. t.m., se je pri nas začelo prvenstvo promocijske lige in prve amaterske lige. Na prvenstvu nastopajo tudi slovenski klubi Primorje, Zarja/Gaja in Vesna, in sicer v promocijski ligi, ter še Sovodnje in Juventina v prvi amaterski ligi.

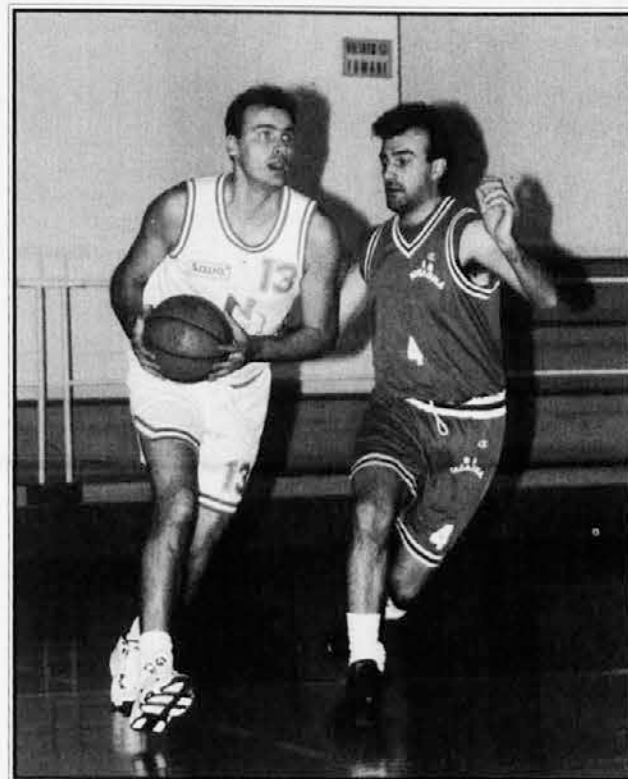
Izkupiček 1. kola za naše ekipe sicer ni navdušujoč, treba pa je povedati, da so se že na začetku morale pomeriti s solidnimi nasprotniki, tako da se ta lahko zadovoljivo oceni, zlasti kar se ti-

če tržaških ekip. Edino zmago v obeh ligah je doseglo proseško Primorje, ki je v promocijski ligi premagalo Manzano z ena proti nič. Ostali dve ekipi v isti ligi, in sicer Zarja/Gaja in Vesna, sta izenačili, v obeh primerih z izidom ena proti ena, proti Aquilei in Lucinico.

V prvi amaterski ligi so Sovodnje izenačile s Trivignanom z izidom 1:1, štandredška Juventina pa je izgubila proti Futuri z 2:0.

DOMAČA KOŠARKA

JADRAN ZAKLJUČIL POKALNA TEKMOVANJA

Sandi Rauber (levo) je dal trinajst točk (Foto Kroma)

V nedeljo, 20. t.m., je v telovadnici Ervatti pri Briščkih Jadran Nuova Kreditna odigral zadnjo tekmo v svoji skupini za pokal ligašev. Jadranovci so premagali vodilno Fagagnano s 94:84, in to povsem zasluzeno, saj nasprotna ekipa doslej še ni bila premagana.

Tekma je bila izenačena v bistvu do konca, ko so Jadr-

novci v končnici odločilno povedli zaradi prekrškov Fagagnane. Le-ta je ostala v vodstvu skupine skupaj z videmsko ekipo APU, v naslednji fazi pa se bo pomerila z Bearsonom iz Mester. Jadran Nuova Kreditna je s šestimi točkami pristal na končnem četrtem mestu.

ODBOJKA

KEMIPLASU IZ KOPRA JE ŠEL POKAL BAZOVIŠKIH ŽRTEV

Teden dni po moškem turnirju je potekal v nedeljo, 20. septembra, na Opčinah še ženski turnir za Pokal bazoviških žrtev. Nastopile so ekipe Sloge Nuova Kreditna, koprškega Kemiplasa, ki igra v slovenski prvi ligi, Hypo Bank iz Celovca in hrvaškega Kastava.

Pokal so v trajno last osvojile igralke koprškega Kemiplasa, ki so v finalu premagale Hypo Bank s 3:0. Slogašice so osvojile tretje mesto, saj so v malem finalu premagale ekipo Kastava prav tako s 3:0 in pri tem pokazale solidno igro.

KOŠARKA

KOŠARKARSKI KLUB BOR PRIREJA MEMORIAL B. TAVČAR

Košarkarski klub Bor prireja tudi letos Memorial Borisa Tavčar v spomin na preminulega člana. Turnir bo potekal na Stadionu 1. maja v Trstu v petek, 25. t.m., in soboto, 26. septembra, udeležile pa se ga bodo ekipe Bor Radenska, Arte Battistini iz Gorice, Livenza Viaggi iz Porcie in Dom Kmečka banka. Spored: v petek, 25. t.m., ob 19.45 Arte Battistini GO - Livenza Viaggi Porcia; ob 21.15 Bor Radenska - Dom Kmečka banka; v soboto, 26. t.m., ob 18.30 finale za 3.-4. mesto, ob 20.30 finale za 1.-2. mesto. Sledilo bo nagajevanje.

KULTURNI CENTER

SEZONA 98/99

LOJZE BRATUŽ

KC Lojze Bratuž
Drevored 20. septembra 85, Gorica - tel. 0481/531445
SCGV Emil Komel, 0481/532163

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO
VZGOJO EMIL KOMEL
IN KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Koncertna sezona 98/99

Nedelja, 4. oktobra 1998, ob 17. uri
Dekliški pevski zbor

Carmina Slovenica

Karmina ŠILEC, zborovodja
Polifonija in ljudska pesem

Četrtek, 12. novembra 1998, ob 20.30

Chromas ansamble

Adriano MARTINOLLI, umetniški vodja
Casella, Merkù, Kogoj, Ramovš, Xenakis

Nedelja, 27. decembra 1998, ob 17. uri

B. Smetana: Prodana nevesta

SNG Opera in balet Ljubljana

Četrtek, 28. januarja 1999, ob 20.30

Komorni zbor "Ipavska" in glasbeni atelje Emil Komel

Matjaž ŠČEK, dirigent
J. Brahms, Š. Mauri, S. Jericijo, I. Šček

Sreda, 3. marca 1999, ob 20.30

Komorni godalni orkester slovenske filharmonije

Andrej PETRAČ, umetniški vodja
P.E. Bach, F. Mendelssohn, U. Krek, B. Britten

Četrtek, 18. marca 1999, ob 20.30

Glasba za klavirski trio

Sijavuš GADŽIJEV, klavir
Stephan COLES, violina
Mihai DANCILA, violončelo
Haydn, Mozart, Brahms

Četrtek, 15. aprila 1999, ob 20.30

New Swing Quartet

I SAW THE LIGHT
Črnska duhovna pesem

Koncerti so v veliki dvorani KC Lojze Bratuž.
Cena abonmaja: redni 100.000 lir; znižani
70.000 lir; študentje 60.000.

GORIŠKI VRTILJAK

Polžkov abonma v Gorici

Program Goriškega vrtiljaka Polžkov abonma v Gorici

Ponedeljek, 21. septembra 1998
ob 9.30 in 10.45
Kulturni center Lojze Bratuž

Gusar Berto

Schubert - Vilar
Zastonjska predstava v okviru lanske sezone.
Gusar Berto dečku zaupa svojo največjo
skrivnost. Skupaj se odpravita na morje, kjer
bosta našla njun zaklad. Sporočilo: odrasli
moramo otroke spoštovati in jim zaupati.

Ponedeljek, 12. oktobra 1998
ob 9.30 in 10.45
Kulturni center Lojze Bratuž

Bratje, Škratje, Tatje

F. Lainšček
LUTKOVNA SKUPINA BUBA S KOROŠKE

Sreda, 11. novembra 1998
ob 9.30 in 10.45
Kulturni dom

Palček

H.C. Andersen - M. Košuta
SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE IZ TRSTA

Petek, 4. decembra 1998
ob 9. uri in 10.45
Kulturni center Lojze Bratuž

Pepelka

MOJE GLEDALIŠČE - LJUBLJANA

Torek, 19. januarja 1999
ob 9.30 in 10.45
Kulturni dom

Razbojniki iz Kardemome

KULTURNO DRUŠTVO DESKLE ANHOVO
To je predstava o mladih glasbenikih, ki izgubijo
inštrumente in postanejo razbojniki. Po vrsti
zapletov se spet spomnijo na glasbo in igrajo.

Četrtek, 25. februarja 1999
9.30 in 10.45
Kulturni center Lojze Bratuž

Tacamuca

S. Makarovič
LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Petek, 19. marca 1999
ob 9.30 in 10.45
Kulturni dom

Pobegli robot

AMATERSKI MLADINSKI ODER NOVA GORICA

GORIŠKI VRTILJAK

Abonma za mlade v Gorici

Program Goriškega vrtiljaka Abonma za mladino

(za 5. razrede osnovnih šol in nižjo srednjo šolo)

Sreda, 21. oktobra 1998
ob 10.30

Kulturni center Lojze Bratuž

Kralj v časopisu

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE IZ NOVE
GORICE

Gledališka predstava

Petek, 13. novembra 1998
ob 10.30

Kulturni center Lojze Bratuž

Baletni utrinki

SREDNJA GLASBENA IN BALETNA ŠOLA IZ
LJUBLJANE

Baletna predstava

Sreda, 20. januarja 1999
ob 10.30

Kulturni dom

Butalci

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE IZ TRSTA
Gledališka predstava

Torek, 23. februarja 1999
ob 10.30

Kulturni center Lojze Bratuž

Al Capone Štrajh trio

KULTURNI DOM LJUBLJANA
Z glasbo in besedo mladim poslušalcem
predstavijo godalne instrumente, različne
komorne zasedbe, pomen uglastitve, pomen
tonskih nizov, različne glasbene oblike, poklice
v glasbi in zaigrajo skladbe iz svojega
železnega repertoarja.

Petek, 26. marca 1999
ob 10.30

Kulturni center Lojze Bratuž

Martin Krpan

MOJE GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE
Gledališka predstava

Cena abonmaja je 35.000 lir (vključen
prevoz); dijaki, ki imajo brata ali sestro na
srednji ali osnovni šoli oz. vrtcu, plačajo za
drugi abonma 15.000 lir; tretji član iste
družine dobi abonma zastoj. Cena
vstopnice znaša 8.000 lir.